

GLASILLO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

V združenju je moč!

Registered as second-class matter January 21, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

"Glasilo" izhaja vsak teden v petek. Obseg: 16 strani. Cena: 10 centov. Letna predplačila: \$1.00. Zunanje predplačila: \$1.25. Vse plačila vnaprej.

10

Člani na glasilo po pošti. Priloge 10 centov. Nepriloge ali prevelike poštnine se ne sprejemajo.

LETO—YEAR IX.

CHICAGO, ILLINOIS, 10. MARCH (MARCH) 1916.

ŠTEV.—NUMBER 10.

IZ GLAVNEGA URADA.

Uspeh prvega meseca.

Z uspehom agitacije v prvem mesecu je članstvo lahko zadovoljno. S. N. P. J. je pridobila krog štiri sto in petdeset novih članov in članice. Ustanovila so se nova društva in druga se ustanovljajo. Tak je uspeh vztrajnega, složenega dela pri pridobivanju novih članov in članice. Agitatorji so lahko ponosni na svoje delo; gl. odbor jim izreka zahvalo za njih trud in delo in jim kliče: Bodite vztrajni in delovni še v tem mesecu in prihodnjih. Da jedrta raste v članstvu, postaja močna in se razvija v orjaka, je sad vašega požrtvovalnega dela in vseh bratov in sester, ki vas podpirajo v agitaciji. Ne odnehajte od cilja, dokler slovenskega naroda, razstresenega v večjih in manjših naselbinah po Združenih državah ne združite pod praporom S. N. P. J. Nevzdržna naprej do cilja!

TEKMA KONČA S PRVIM APRILOM.

Agitatorji in agitatorice za S. N. P. J. so slišali marsiktero britko in grenko besedo na agitaciji. Znano je, da agitatorjem in agitatoricam ni posuta pot z rožicami, posebno če govore resnico in agitirajo za dobro in koristno stvar. In vendar se niso agitatorji in agitatorice strahli te resnice in so neumorno vršili svoje delo, ki so si ga postavili za svoj cilj: pomnožitev članstva "Slovenske narodne podporne jednote".

Na poslani novini prvih dni XXIII. "Branje določbe," točka 9. točka, je glavni odbor prišel po temeljiti razpravi do zaključka, da najboljšje oglašna jednota, če razpiše tekmo, ki konča s prvim aprilom t. l. Kratak je čas, ki nas loči od tega dneva; zato priporočamo članom in članicam S. N. P. J. izrabite ga, da bo uspeh drugega meseca še večji kot v prvem. Vsa poročila o sprejetih novih članah in članicah morajo biti v uradu gl. tajnika do prvega aprila t. l.; poročila o nabranih naročnikih za dnevnik in denar pa v upravništvu "Glasila" do ravno istega datuma. Odpošljite poročila ob pravem času, da bodo do določenega časa na pravem mestu, ker kasnejša poročila se ne bodo vpoštevala.

Po končanem kontestu bodeta gl. tajnik in upravitelj poročila o uspehu bratov in sester, na prvi seji gl. upravnega odbora. Priznanja se bodo razdelila sledeče in imena zmagovalcev priobčila v listu po seji:

Priznanja za družva, ki pridobijo največ novih članov in članice:

1. Krasno graviran zlat prstan s pravim 3/16 kar. demantom, vredno do \$35.00.

2. Gold Filled žepna ura 16 velikosti, dvojni pokrovi, jamčeni 25 let, koleseje Waltham (Bartlett) izdelka, na 17 kamnov, "adjusted". Vredna do \$30.00.

3. 10 kar. zlata moška verižica težka 15¼ dwts, zraven lep obsek S. N. P. J. Vrednost \$20.00.

4. Silver Plated namizna oprava, sestojeca iz 6 malih in 6 večjih žlic, 6 nožev, 6 vilic, en nož za sirovo maslo in žličica za sladkor, v lični škatli. Vrednost \$12.00.

5. Krasna toaletna garnitura, sestojeca iz posebrnjene zrcala, krtače in glavnik, v lični, s svilo prevlečeni škatli. Vrednost \$10.00.

Priznanja za člane in članice, ki pri svojem društvu dobe največ novih članov in članice:

1. Prstan, 14 kar, zlat s znakom S. N. P. J., vreden \$7.00.

2. Zlat obsek za verižico, v obliki zvezde z znakom S. N. P. J. Vrednost \$7.00.

3. Prstan, 10 kar. zlat s znakom S. N. P. J., vreden \$6.00.

4. Prstan 10 kar, zlat s znakom S. N. P. J., vreden \$5.00.

5. Gold Filled obsek za verižico z znakom S. N. P. J., vreden \$2.50.

Priznanje za člane in članice, ki dobe največ naročnikov, za naš dnevnik "Prosveta":

1. Krasno graviran zlat prstan s pravim 3/16 kar. demantom, vredno do \$35.00.

2. Gold Filled žepna ura 16 velikosti, dvojni pokrovi, jamčeni 25 let, koleseje Waltham (Bartlett) izdelka, na 17 kamnov, "adjusted". Vredna do \$30.00.

3. 10 kar. zlata moška verižica, težka 15¼ dwts, zraven lep obsek S. N. P. J. Vrednost \$20.00.

4. Silver Plated namizna oprava, sestojeca iz 6 malih in 6 večjih žlic, 6 nožev, 6 vilic, en nož za sirovo maslo in žličica za sladkor, v lični škatli. Vrednost \$12.00.

5. Krasna toaletna garnitura, sestojeca iz posebrnjene zrcala, krtače in glavnik, v lični, s svilo prevlečeni škatli. Vrednost \$10.00.

Bodite točni z odpošiljanjem zadnjega poročila pred prvim aprilom t. l., ker pri tekmi včas odloči le en glas, kdo dobi priznanje. Mogoče ste najuspešnejši agitator in imate najboljši izgled za zmago in ste prvi med prvimi, pa ne pošljete poročila ob pravem času in nekdo drugi, ki točno in pravočasno poroča, vas prekosil. Preračunite dobro, koliko časa potrebuje pismo iz vaše naselbine do Chicago, da ne bodete prepoznani. Boljše je računati več časa kot manj, da bo vaše pismo ob pravih rokah.

Bratje in sestre! Ne pozabite v času, ki nas loči do prvega aprila, obiskati Slovence in druge Jugoslovane v vaši naselbini, ki še niso člani S. N. P. J. Pridobite člane in članice v vaši naselbini, ki še niso naročniki na bodoči dnevnik S. N. P. J., da se nanj naroče. Vsač član, ki ga pridobite za S. N. P. J. in vsak naročnik za bodoči dnevnik vam šteje po en glas in mnogi poedinih glasov, vam pripomore do zmage.

Na delo, da ste med zmagovalci!

Inozemstvo.

— Z bojščica. Krvavi in hudi boji za trdnjavo Verdun se še vedno nadaljujejo. Sodeč po poročilih hoče nemški generalštab za vsako ceno osvojiti francosko trdnjavo. Angleži so pri Ypernu izvršili več napadov na nemške postojanke, da zabranijo odhod nemških čet iz Belgije pred Verdun. Nemci so na angleške napade odgovorili s protinapadi.

Najhujše pritiskejno Nemci s severa proti Verdunu in so zasedli vas Forges. V Argonih ogrožajo Nemci železnico St. Menchould, ki tvori glavno zvezo med Verdunom in oskrbovalnim spiralskim na zapadu. Jusovzhodno od Verduna, v okraju Woivre, obstreljavajo Nemci francosko črto s težkimi topovi. Vroč boj so tudi v Champagni in Nemci. Rabijo pri naskokih strupene pline.

Brzojavka iz Amsterdama se glasi, da so tri forte, ki branijo Verdun na vzhodu, v razvalinah. Forta De Vaux, pet milj severovzhodno od Verduna, je razdjana. Forti Moulainville in De Tavernes, prvi v črti južno za forto De Vaux, sta hudo poškodovani, če ne razdjani. Težki nemški mošnjari bruhajo krogle na nju.

Nemške čete so zasedle Dieppe, dve milj severovzhodno od forte De Tavernes. Od tukaj lahko s težkimi topovi in mošnjari obstreljavajo forto De Tavernes.

Bitko še ni končana, a boji so krvavi, ker na obeh straneh ne hranijo z vojniki. Nemški generalštab hoče osvojiti trdnjavo za vsako ceno, francoski se je pa od

ločil, da jo brani za vsako ceno. Z drugih bojščic ni poročil o važnih in večjih operacijah, le iz Londona poročajo, da so Rusi pri Trebizundu v Črni morju izkrcali večje čete, ki je osvojila mesti Atina in Mavpra. V štirinajstih dneh so iz Londona že najmanj petkrat poročali, da se je Rusom pod kritjem bojnih ladij posrečilo izkrcati čete pri Trebizundu. Pri vsakem iskrcanju so jih Turki sprejeli s ognjem s toliko. Tako poročanje omalovečuje je vest, ker celo otroški možgani razumejo, če so Rusi zasedli Trebizond, da jim ga ni treba petkrat zasesti in tudi Turki ne morejo nanje streljati s subega po prvem zavzetju.

— Na morju. Iz Berlina poročajo, da se je pomožni križar "Moewe" vrnil v Wilhelmshaven in tako drugič prodril skozi angleško blokado. Na krovu je imel ujetje štiri angleške oficirje, 29 angleških mornarjev, 166 mož, ki so tvorili moštvo zaseneženih ladij, med njimi 13 Indijcev, in slata v vrednosti enega miliona mark. Križar je zasedel 13 angleških parnikov, enega francoskega in enega belgijskega. Na več mestih je križar položil morake mine in žrtve take mine je postala angleška bojna ladja "King Edward 7".

V Londonu dvomijo, da se je križar "Moewe" vrnil v Wilhelmshaven, in pravijo, da ima vest o povrnitvi namen, odpraviti z njegovega pota angleške križarje, ki ga zasledujejo.

Angleški razruševalci "Drednought" je sedel ob morju in

"Frankfurter Zeitung" poroča, da so zavezniki izgubili 33 potapljač. Velika Britanija jih je izgubila 19; Francija 8; Italija 4 in Rusija 2.

— Drobne vesti. Iz Evrope so je vrnil polkovnik E. M. House in pravi, da je mir še ravno tško daleč, kot je bil pred enim letom.

Iz Washingtona poročajo, da je nemška vlada poslala fotografirano povelje britske vlade, ki ukazuje kapitanom oboroženih trgovskih ladij in parnikov, da streljajo tsko na potapljače, ko je zagledajo, četudi potapljač ne napade trgovske ladje ali parnika.

Avstrija v vojni z najmanjšo republiko na svetu. — Iz Rima poročajo, da je Avstrija odklonila zahtevo, da izpusti državljane iz San Marina, najmanjšje republike na svetu, iz vojnega ujetništva. Avstrijska vlada je odklonitev temeljila s tem, da je mala republika prelomila nevtralnost.

Pomoč za Srbe na otoku Krk. — Iz Aten poročajo, da sta dr. Edward W. Ryan in dr. Ralph Bates, člana "Ameriškega vlečnega križa," odplula na otok Krk. S sabo imata 240 ton živeža, obleko in zdravila.

Potres povzročil eksplozijo. — Iz Aten poročajo, da je potres v mestu Sivas v Mali Aziji povzročil eksplozijo municije. V sled eksplozije je nastal ogenj, ki se je razširil in napravil mnogo škode. Mesto šteje 6000 prebivalcev.

Kolera v Avstriji. — Iz Ženeve, Švica, poročajo, da je v Avstriji izbruhnila kolera v sedem in tridesetih vaseh, trgih in mestih.

— V zraku. Iz Ženeve, Švica, poročajo, da so pri napadu z aeroplani na Ljubljano dne 19. februarja t. l. talijanski letalci usmrtili 800 vojakov v kasarnah in dva višja oficirja v štabu nadvojvoda Evgena.

Vest je sumljiva, ker so o uspehu tega napada še enkrat poročali iz Rima, ki ni bil prav velik. Vest ima najbrj namen znižati uspeh napada nemških zračnih ladij Zeppelinovega sistema, ki se je izvršil zadnje nedeljo na Anglesko.

Iz nemških zračnih ladij so metali bombe na razna obrežna mesta in ladje so se po napadu umaknile, ne da bi bile poškodovane.

Teško je v sedanjih vojni dognati, katero poročilo je resnično, ker vsaka sila svoje uspehe povečuje od nasprotnika pa znižuje.

— Nemčija. Iz Londona poročajo, da so se v pruskem državnem zboru pri razpravi o proračunu odigrali viharni prizori.

Socialistični poslanec Liebknecht je izjavil, da vlada sistema matično vsa poročila o revoluciji in nemirih sestradanega ljudstva poltači, da ljudstvo ne izve resnice. Dolžil je kapitaliste, da prodajajo vojni material sovražnikom Nemčije in zahteval je v tej stvari bolj jasne poročila. "Nemški vojniki so našli smrt skoli Kruppove topove", je izjavil Liebknecht. "Vi val veste, da je kapitalizem mednarodni, posebno v industriji za orožje." Na to je Liebknecht opozarjal na nevarnost, ki preti, ker so izpraznili ječe in uvrstili najbolj nevarne elemente v vojsko. Ljudstvo, ki je brez brambe v osvojenih pokrajinah, je treba varovati pred temi elementi. Liebknecht je nadalje trdil, da so pri polsejti v Berlinu napravili nov oddelek, ki ima nalogo, da nadzoruje tiste, ki so za mir. Izjavil je, da so obsodili na smrt nekoga Sloveka radi ene pesmice, v Avstriji so obsodili na smrt nekovega tovariša radi govora, ki ga je govoril v decembru 1914.

Iz Bazija poročajo, da so se valed draginje v Kelmorajnu dozdilili veliki nemiri. Žene so protestirale proti oduerkim cenam in nastopila je policija, da je po vseh sebi bilo ranjenih.

— Rusija. Iz Berlina poročajo, da je v ruski dumi govoril socialist Čeidse pesemistično o vojnem izgledu za Rusijo. Povdarjal je, da so ruske izgube mnogo višje kot drugih vojakovskih sil. Vendar so pa še nizke, če se jih primerja s milijoni, ki v sled slabe uprave umirajo glada.

Rusija je zabredla v tak položaj, da ne more biti po vojni uvažjoč faktor.

Poslanec je na to povdarjal, da se po vzbruhu vojne kopirita v Rusiji izdajstvo in piratstvo. Pravi cilj entente ni osvoboditev Evrope od tega, kar se imenuje pruski militarizem, ampak da se izvede imperialistična roparska politika.

"V tem kritičnem času," je nadaljeval poslanec, "nimamo tehnične opravne. Imamo vlado, katere nezmožnost in korupcija bi lahko imenovali klasični. Vlada mobilizira industrijo in industrija se mobilizira, da opleni ljudstvo. In vendar želi vlada zboljšati položaj delavskih slojev. Res — mnogi delavci je bilo v Tulu in v drugih krajih ustreljenih, v Moskvi in v Petrogradu so bile aretacije na debelo na dnevnem redu."

V minoletnem tednu so socialisti v Nemčiji in v Rusiji brali levite vladni lupom. Če bi v Avstriji sklicali parlament, bi lupnje v pozlačenihih frakcih slišali še kaj drugega in bolj neprijetnega. Ali avstrijska vlada je previdna in ne skliče parlamenta. Veliki morajo biti grehi dunajske kamarile, da se boji slišati resnico iz ust poslancev. Po vojni bodo tudi njeni grehi prišli na dan, ker resnice se ne more za vedno prikriti.

— Mehika. Homatije v Mehiki postajajo vedno bolj zapletene. Diaz je začel novo revolucijo proti Carranzu. Kdo ga podpira, o tem vrgajo. Nekteri trdijo, da ga podpira katoliška cerkev, drugi pravijo, da stoji za njim konzervativni elementi, ki niso zadovoljni z novim režimom.

Iz glavnega mesta poročajo, da so čete Carranza porazile pri Oaxaci vetaše Zapate. Zmaga je bolj odločilna kot svojačasno poraz generala Villa.

Carranza ima sedaj tri vplivne nasprotnike. Napram njemu so Villa, Zapata in Diaz.

Iz El Paso poročajo, da je Villa šest milj od ameriške meje in je na potu v Washington, da izposluje pogovor s predsednikom. Tako poroča general Gabriel Glavira, zapovednik v Juarezu, ki je sporočil generalu John Pershingu, zapovedniku ameriških čet, da hoče Villa prestopiti na ameriška tla in se opravičiti, da ni bil v zvezi s masakrom pri Santa Inabelli.

Vest je zelo dvomljiva in v oficielnih krogih ne verjamejo, da je resnična, dokler Villa res ne prestopi meje.

— Avstralija. V taboriščih pri Casali in Liverpoolu je 14,000 avstralskih rekrutov priredilo dne 14. februarja velike izgrede. Avstralski cenzor je konfisciral vest o izgrelih in izvedel so še le nekaj v Ameriki, kaj se je zgodilo, ko je avstralski parnik "Sonona" dospel v San Francisco in pripeljal s sabo "Sydney Evening News."

Rekruti so se vpri, ker so podaljšali dnevne vaje za uro in pol. Najprvo so zahtevali, da trajajo vaje po starem dnevnem redu. Ko so spoznali, da njih protesti ne izdajo nič, so pričeli razsajati. Pri nemirih so razbijali šipe v trgovinah in streljali so na obeh straneh. Treba je bilo večje sile regularne armade, da je napravila konec nemirum.

Ameriške vesti.

— Konecena Billu Sunday. Iz Atlante, Ga., poročajo, da je Southern Railway Co. nastavlja metodistovskega pridigarja Ch. L. Baza s \$3,600 letna plača, da je Baza v Atlanti v službi od leta 1908.

— Billy Sunday, ki sestradano in izkoristkane delavce nasiljuje tudi s enakimi pridigami, ni zadovoljen s tako majhno plačo kot metodistovski pridigar. V sled tega se uslužbenec na južni železnici boje, da jih metodistovski pridigar ne bo ušil za tako nizko plačo prave morale. Če pride do štrajka, bo železnika družba sama povzročila stavko, ker je najela tako eneno, moč.

Pustimo šalo na strani! Čin železnika družbe dočazuje, kdo opravlja umazano delo za kapitaliste in prigovarja delavcem, najbodo ponižni in naj stradajo, ker za trpljenje na tem svetu prejmejo plačilo šele po smrti.

— Stavka krojačev v New Yorku se mogoče razširi tudi na druga mesta, če delodajalec ne odnehajo. Štrajkačji krojačji zahtevajo, da se delo v delavnicah razdeli v tri razrede in se ravna po enakih za obleko. Za vsak razred mora biti posebej odločena cena za delo. Če se delo tako razdeli, bi krojači dosegli dvajset odstotno povišanje meзде.

— Veliki štrajk strojnikov v Buffalu. V Buffalu in okolici je zaštrajkalo krog 3000 strojnikov. Prizadete so sledeče tvrdke: Pierce Arrow Motor Co., Lake Erie Engineering Co in Curtis Aeroplane Co.

Lake Erie Engineering Co. je obljubila, da prizna zahteve strojnikov po prvem maju. Strojniki zahtevajo osemurni delavnik in zvišanje meзде.

— Žrtve požara. Iz El Paso, Texas, poročajo, da je nastal ogenj v mestni ječi. Goreti je pričel v kopalnici, kjer so razkuževali Mehikance, da ne zanesajo bolezni v Združene države. Uradniki izjavljajo, da je nekdo vrzel pred vžigalico, ki je povzročila razstrelbo in ogenj. Pri požaru je zgorelo devet oseb, enajst oseb je pa dobilo hude opekline.

— Družinska tragedija. Iz Lawtona, Okla., poročajo, da je farmar Daniel O'Kane umoril svojo ženo, pet otrok in svojo 75 let staro oeta. Po končanem umoru je izvršil samomor. Vrok umora in samomora je neznan.

DOPISI.

Cicero, Ill.

Blizu sto let veselil se je krasot divne zelene Štajerske in rujnega vina domače gorice moj ded in moj oče upani. Da ga bo še prekosil, pa se nobenemu gotovo niti sanjalo ni, da bo moral kdaj nji-ju vnuk, oziroma sin, braniti pristo slovenski izvor Terbovčevega imena. Pa se vam v začetku svetega prestopnega leta pojavi "lingvist" France Magajna (pravilno bi moralo biti: France Nagajna) tam nekje izmed okajenih pennsylvanski grčev in hoče mo-je cenjeno rodbinsko ime izpelja-ti iz pol nemškega, pol slovenskega "Der — Bovec." S kože bi skočil človek, če ne bi bilo premar-zo! Mož se poleg lingvistike za-nima tudi za glasbo in petje, ta-ko intenzivno, da hoče razumeti celo note in akorde nočnih mač-jih koncertov, ampak jaz trdim pri vseh svetih egiptovskih mač-kah, da tudi na pevškem polju ni nikakava avtoriteta, ker bi Terbov-eca nikdar ne izpeljal iz polnem-škega "Der — Bovec, če bi znal ono nebeskolepo narodno popev-ko: "Hudič Trbovje trese..." Sicer pa, naj jih trese, saj trese tudi mene, kadar zagzlim v sve-tovno znano chicasko blato, dim in meglo in kadar zapiha sem čez michigansko jezero ledena burja, fabricirana nekje prav blizu ze-meljske osi na severnem tečaju, da mi ubogi srček kar poka, še bolj na glas, kot kadar so mi pre-lestne kansaške solnčne rože z za-vihanimi dražestnimi noski, poda-jale kašarice. Pa to je stara pe-šem, "ki izpeta ni nikoli, pesem k ijo Salomon že pel na zlatem je prestoli" kot je trčil profesor Stritar. Če me kdo vpraša kako mi je kaj pri sreči, pa se mu odre-žem v verzih: "Mein Herz, das ist ein Bienenhaus, die Maedchen... so pa kot čebelar: letijo ven, leti-jo vanj, prav kakor v kak čebel-ni panj!"

Ker sem že zgoraj omenjal chi-caški dim in blato, moram pa, res-nice in ljubo priznati (da bi bolj nerad), da se tudi v Chicagu najde kaj finega in lepega, ako zna člo-vek poiskati. V mislih nimam sa-mo božanske potice na Blue Island (kje ravno, pa ne povem, ker bi potem vsi tje leteli), ampak par muzejev lepih umetnosti in javne parke. V muzejih je vi-deti mnogo znamenitosti iz dav-nih dob, ter lepe kipe in slike še živčnih in že davno umrlih umet-nikov, ali pa vsaj kopije umotvo-rov. Seveda, ako se pri tem do-mislim palače lepih umetnosti na svetovni razstavi v San Francisco, se mi kar na dež npravi in duh mi nehote poleti "tje kjer toplo solnce sij, kjer nobene zime ni," pod košate palme zelenega paci-fičnega obrežja, kjer sem pred par meseci zrl take čudežne umet-nosti — pa se mi, sicer lep in bo-gat muzej zd, kot prava beraška zbirka. Razvajence, bo morda kdo rekel, pa ne morem pomagati. — Tudi v parke hiti ob nedeljah na tisoče ljudi, da se tam vsaj za par ure otresejo mestnega prahu. Pri-jazno je tam v vlažnem, toplim zraku rastlinjaka, kjer bujno evo-to hiacinte, ciklami, tu'ipani, narcize, primule, španski bezeg, alije, cinerarije, calteje, begonije, dendrobije, skratno rdeči flamin-go, raznobarvne azaleje in mnogo drugih. Je to majhen, umetno ne-govan košček Californije. Obisko-valec poželjivo erkajo pojno di-šavo zalih cvetk in pijejo z očmi njih krasote, kot bi se te sladke naravne dišave in lepote hoteli na-piti najmanj za en teden, ki ga bo moral zopet preživeti v mrač-nem mestnem zidu. Kadar sem v Chicagu in se hočem oddahnuti, ter videti nekaj v resnici finega in lepega (potiče in žive cvetke izvzamej za enkrat) takrat grem v muzej ali pa v park in tisoče in tisoče ljudi gre po isti poti, do-kaž, da je tudi v divji Chicagi lju-di, ki imajo okus za lepoto, ali ki niso pozabili, la so otroci narave, dasi so morda po sili odtrgani od nje — Mrzel nedeljski dan je, celo solnčni žarki se zdijo mrzli, sneg leži po parku, vendar po po-tih ne manjka čitalcev. Ni poseb-ne lepote na zimsko golem drev-ju, ali v teh drobnih popkih, ki šepo po vejah, skrit je tisočeri, na dosten vrh pomladi, kipeče živ-ljenje, svilen listje in pestro evo-tje, čakajoče samo na poljub bo-žanske Vreme, ki se sicer še skr-i-va v cvetnih čašah sladkih ma-

gnolij, doli na solnčnem jugu — a pride kmalu. Vse te krasote slu-ti duša v malih neznatnih popkih vej, prav kakor se lahko za pri-prosto črno jopico sluti nekaj, kar je pesnik Prešeren imenoval "evo-tojih dekline prva bela." naš Jože Ambrožič pa "dve plahi grlici v gajbi..." (Jeza-na grlici — o!)

Kaj je sicer novoga? I no, pred-pust je bil tudi v Cicero in zame so tesali plohi! Potem pa še prestopno leto je po vrhu. Pa da vidite, ka-ko zna vpoštevati paragrafe pre-stopnega leta celo naš maček! Moško vam leži za pečko, ali pa v kletki in mirno čaka ček, kaj pa si brusil kremplje okoli letos, ko ni treba. In poredno se smeje krmež-ljiva luna v bajnih mesečnih no-čeh, polnih mijačkaste idile, ko opazuje procesije nežnih muck in mačic, ki romajo proti — no, pa ne bom povedal, saj vam ni treba vsega vedeti!

Oni dan je bilo, ko sem takole proti večeru, globoko doli v Chi-caški čakal na karo, da se popeljem domu v Cicero. Pred mano preko ceste je bil saloon, kjer je avto-matičen glasovir ponavljal ono znano: I didn't raise my boy to be a soldier...! Po cesti so se podili blatni avtomobili in se pri-družali težki tovorni vozovi, za mojim hrbtom pa je bila mesnica, kjer so se gnetle ženske, kupujoče različne "delikatose." Ej, sem si mislil, Tone, pozneje se pa res ne boš nasrkal tukaj, sama proza, kamorkoli se ozreš, proza tako pusta, kot so tistele klobrse v o-ku, ki ravnokar po nedolžnem in nezasluženo nosijo svoje vzvi-šeno ime, kot Francejožef tital "a-postolskega veličanstva!" V tem opazim gručo pristnih, polodraslih ehicaških Indijancev, ki so, kakor je bilo videti, ravno dokončali važno bojno posvetovanje v ve-likega poglavarja wigwamu, ki je bil podoben napol razpadli drvar-nici. Dasi nisem vedel proti kte-remu sovražniku so izklopali boj-no sekiro, skiepal sem, da so groz-no bojeviti, ker so bili čudovito dekorirani z bojnimi barvami vseh mavričnih vrst, ne samo po obra-zih, ampak tudi po rokah in hla-čah. Tropa se previdno približa mesnici, poglavat razpostavi stra-že, trojice najprejrednejših, pa se spretno priplazi do oken mesnice in ukrade nekakega pol-dueta — papirnate plakate, na kterih so bile z velikimi črkami in številka-mi označene cene klobas! Čez do-brih deset minut se hrabri vojni-ki vrnejo in varno postavijo pla-kate na prejšnja mesta. Ko je bilo to delo dovršeno, oglašil se je glavnik, kot sova uharica z zamol-klim hul hul in kot bi trenil, se je drzna indijanska četa razšla po svojih wigwamih. Zdad se pa ni sem mogel premagati, da ne bi bil šel blizu, ter pogledal kaj je prav-zaprav s tistimi plakati. In kaj sem videl! Mesto eno klobas, sta-la je na plakatih britka pritožba: "I didn't raise my dog to be a sausage..." Never again, jaz in pa klobase ehicaških restavra-cij, sem dejal, zdaj pa vem, zakaj imam vsak teden trikrat pokvar-jen železice in zakaj v Chicagi pasja vera tako peša — hočem re-či, zakaj pesjanaki narod tako iz-umira!

A. J. Terbovec.

De Pue, Ill.

Urednik Glasila! — Je čas, da se tudi jaz oglašim z nekoliko vr-sticami. Ravno sedaj sem prisil-jen, da povem svoje mnenje. Najprvo omenim, da z delom ni tukaj preveč slabo. V vsakem de-partamentu primanjkuje delovnih rok. Vzrok temu je, ker delavei uživajo preveč plina. V nakopič-nem premoju za M. P. Z. Co. je nastal ogenj in se tako razširil, da ga ni mogoče pogasiti. Družba daje \$500 nagrade onemu, ki po-gasi ogenj.

Kje so bili tisti učeni moščički, ko so kopicili premog. Seve je to njih stvar. Ali izgrubo bodo delavei na drug način poravnali s svoji-mi žulji. Vsakemu razumnemu delaveju je to dovolj znano. Sedaj pridem na društveno a-fero. Tukaj imamo dvoje dobrih društev: društvo šte. 59 S. N. P. J. in šte. 3 S. S. P. Z., ki v tem namre mestu dobro napredujeta. Pri ustanovitvi obeh društev se bila naprotstva, ki so respala za platom. Z novim letom imamo novaiz-voljenega društvenega tajnika pri društvu šte. 59, brata Antona Dolinček, ki je dober, zvest in vnet delavec za našo organizacijo. Kot organizator šte. 3 in šte. 59 sem bil nedavno razkrinkan pri društvu šte. 59 radi zakasnelosti vseh pošiljatev v decembru in ja-nuarju. Radi tega naj se mi da prostor v našem koristnem "Gla-silu," da se izrazim z direktnimi idejami. Vsako zavijanje naj od-pade, hinavščina ne spada v moj delokrog. Sedaj pridem na pravo pot. V prvi vrsti k poročilu gl. taj-nika br. Verderbarja, da bi naše društvo šte. 59 že moralo biti davnej suspendirano, v pojasnilo. To priznam, kar se tiče zakasne-losti. Zakaj je zakasnelost? Gl. odboru niso znane društvene razmere. Imamo dobre člane, ampak pla-čujejo neredno mesečne prispev-ke. Br. Verderbar ima moje poro-čilo posebej v arhivu, s pripombo, da ga predloži odborovi seji. Br. Verderbar kot gl. tajnik tr-di, da sem jaz vsega tega kriv, ker sem člane tako daleč pustil, me-sto da bi jih suspendiral. To je ži-va resnica, vbočote v mojo korist. Edina stvar je, da nisem hotel i-meti suspenzije, ker se članstvo množi in da se jim da čas. Kakor so razmere tukaj in so n. pr. suspendirani 4 ali več čla-nov, se širi govorica, da so dru-štveni uradniki in celo društvo ničvredni. To pa škoduje napre-dku. Seveda premišljen član, ne bo kaj takega govoril. Za napredek moramo postopati sistematično. V korespondenci med društvom in jednoto je v tem slučaju treba premisleka. Kar spada v moje poslovanje, sem za vse odgovoren. Govorice so se širile, da so mi knjige odvze-te. Oddati sem moral knjige nove-mu tajniku. To je njegov posel in izvoljen je bil, da vodi knjige. Kar se tiče zakasnelih plačilnih nakazil, dokler sami člani ne o-porekajo, tudi gl. odbor ne more oporekati, ako so plačilne nakaz-nice v redu, oziroma opravičene. Jednota s tem ni oškodovana. Seve, ako je pošiljatev redna od društva na jednoto, je boljše za gl. tajnika, da pravočasno vpiše v gl. knjigo. S tem so glavne knji-gve v boljšem redu. Opomba: Vsem članom na zna-nje. Po novem letu ne sprejemem nobene mesečnice, izvzemaj na re-dni seji. Ako član ne more pris-ostvovati seji, naj da drugemu bratu, da plača zanj. Iroč mi naj tudi pobotno knjižico. Po zaključ-ku mesečnega poročila ne sprejem-vem več denarja. Ako je suspenz-ija označena za tisti mesec, naj se plača prihodnji mesec. S tem nimam jaz mnogo homatij. N. pr. denar je doposlan, član je zakas-nil za eden ali dva dni in je naz-nanjen v mesečnem poročilu, da je suspendiran, potem jaz dobim "šnofanca" in cela afera pade name. Nič več — To ni nobenemu članu in gl. odboru znano, koliko sem riskiral na svojo lastno škodo od ustano-vitve društva šte. 59 meseca de-cembra. Ako bi hotel knjige pravočasno zaključiti po pravilih, bi bilo 32 članov suspendiranih. To pa nisem storil za mesec december in še sedaj mi člani dolgujejo. Društvene knjige so v redu, no-ben član ni bil suspendiran v me-secu decembru in januarju. Jaz sem bil pribit na križ za mo-jo dobrodelnost, ampak sem se rešil.

59 sem bil nedavno razkrinkan pri društvu šte. 59 radi zakasnelosti vseh pošiljatev v decembru in ja-nuarju. Radi tega naj se mi da prostor v našem koristnem "Gla-silu," da se izrazim z direktnimi idejami. Vsako zavijanje naj od-pade, hinavščina ne spada v moj delokrog. Sedaj pridem na pravo pot. V prvi vrsti k poročilu gl. taj-nika br. Verderbarja, da bi naše društvo šte. 59 že moralo biti davnej suspendirano, v pojasnilo. To priznam, kar se tiče zakasne-losti. Zakaj je zakasnelost? Gl. odboru niso znane društvene razmere. Imamo dobre člane, ampak pla-čujejo neredno mesečne prispev-ke. Br. Verderbar ima moje poro-čilo posebej v arhivu, s pripombo, da ga predloži odborovi seji. Br. Verderbar kot gl. tajnik tr-di, da sem jaz vsega tega kriv, ker sem člane tako daleč pustil, me-sto da bi jih suspendiral. To je ži-va resnica, vbočote v mojo korist. Edina stvar je, da nisem hotel i-meti suspenzije, ker se članstvo množi in da se jim da čas. Kakor so razmere tukaj in so n. pr. suspendirani 4 ali več čla-nov, se širi govorica, da so dru-štveni uradniki in celo društvo ničvredni. To pa škoduje napre-dku. Seveda premišljen član, ne bo kaj takega govoril. Za napredek moramo postopati sistematično. V korespondenci med društvom in jednoto je v tem slučaju treba premisleka. Kar spada v moje poslovanje, sem za vse odgovoren. Govorice so se širile, da so mi knjige odvze-te. Oddati sem moral knjige nove-mu tajniku. To je njegov posel in izvoljen je bil, da vodi knjige. Kar se tiče zakasnelih plačilnih nakazil, dokler sami člani ne o-porekajo, tudi gl. odbor ne more oporekati, ako so plačilne nakaz-nice v redu, oziroma opravičene. Jednota s tem ni oškodovana. Seve, ako je pošiljatev redna od društva na jednoto, je boljše za gl. tajnika, da pravočasno vpiše v gl. knjigo. S tem so glavne knji-gve v boljšem redu. Opomba: Vsem članom na zna-nje. Po novem letu ne sprejemem nobene mesečnice, izvzemaj na re-dni seji. Ako član ne more pris-ostvovati seji, naj da drugemu bratu, da plača zanj. Iroč mi naj tudi pobotno knjižico. Po zaključ-ku mesečnega poročila ne sprejem-vem več denarja. Ako je suspenz-ija označena za tisti mesec, naj se plača prihodnji mesec. S tem nimam jaz mnogo homatij. N. pr. denar je doposlan, član je zakas-nil za eden ali dva dni in je naz-nanjen v mesečnem poročilu, da je suspendiran, potem jaz dobim "šnofanca" in cela afera pade name. Nič več — To ni nobenemu članu in gl. odboru znano, koliko sem riskiral na svojo lastno škodo od ustano-vitve društva šte. 59 meseca de-cembra. Ako bi hotel knjige pravočasno zaključiti po pravilih, bi bilo 32 članov suspendiranih. To pa nisem storil za mesec december in še sedaj mi člani dolgujejo. Društvene knjige so v redu, no-ben član ni bil suspendiran v me-secu decembru in januarju. Jaz sem bil pribit na križ za mo-jo dobrodelnost, ampak sem se rešil.

Blamaža je name padla in go-vorilo se je, da dobim breo. Do-bro, naj se mi da. Pričakujem, da mi jo nobeden ne more dati od S. N. P. J. Člani naj bi se držali re-da korespondenčno med društvom in gl. odborom in s tem naj bi taj-nik ne imel nobenih homatij. Člani naj štajajo pazljivo pravi-la. Člani imajo pravila, a nekteri se ne ozirajo na ista, potem je pa društveni tajnik vsega kriv. Kakor bivši tajnik sem delal za korist društvu, in sedaj ko sem kazen zaslužil, jo sprejemem. Po-kora se mi lahko da, ampak ne, da bi moral jaz hoditi po kolenih in moliti križev pot. Suspenzijo pa sprejemem po pravilih kot do-ber član. Od gl. odbora bi hotel izredeti, če je društvo šte. 59 kedaj ško-dovalo jednoti, da je več vzelo kot vplačalo, ali zahtevalo, kar mi ni šlo. Ako so vsa društva S. N. P. J. kakor je društvo šte. 59, bi ne bilo nobenih naklad. Pri našem društvu je nadzorstvo, če gre za podpore. Predsednik, tajnik, blagajnik ne tiče glav skupaj, da bi se kar po otročje pisalo in izpolnilo pla-čilno nakaznico za podporo. Za sedaj naj zadostuje. Obžalu-jem, da nisem radi obilega posla

moj prisostvovati konvenciji. I-mam še veliko, ampak vzame pre-več prostora v "Glasilu" in prisil-jen sem, da prestānem. Ko sem končal dopis, pride br. A. D. s poročilom, da se me kazni-je z enomesečno suspenzijo radi prestopka pravil. Jaz zahtevam tri mesece suspenzije pod pogo-je, da se uvrsti v gl. jednotin zapisnik in gl. tajnik sporoči dru-štvenemu tajniku A. Dolinčku, da se na društveni seji zaneše v dru-štveno zgodovinsko knjigo — v zapisnik. Dan Badovinaz.

La Salle, Ill.

Urednik br. urednik! — Odme-rite mi malo prostora v našem priljubljenem "Glasilu." Delavske razmere so take, da se dela še precej stalno, le zaslužek je bolj pičel. K'jub temu napre-dujemo dobro z društvom in ravno-tako smo lahko ponosni na nap-redek družbe, ki si je nadel na-logo, da zgradi Slovenski Dom. Nekaterim je Slovenski Dom trn v peti in poslušajo se sa-kovratnih laži in obrekovanj, da bi onemogeli gradnjo Slovenske-ga Doma. V raznih listih izliva-je po cele gojide gnojnice na tiste, ki delajo, da se ta prekornista i-deja za našo naselbino kinulu u-resniči. Pri pametnih ljudeh se taki pljuvači v lastno škledlo le osmejiyo. Dogodilo se je, da je tak napadalec preklecal pri nekem društvu točko za točko svojega napada. Vsakdo bi mislil, da bla-maža spanetuje človeka, ali pri zagrizenih sovražnikih napredka ni tako. Če jim dokažeš, da so lagali in so morali preklicati vsa-ko točko, molče nekaj časa. Ko mislijo, da je vse pozabljeno in so ljudje v naselbini pozabili, kaj se je zgodilo, pridejo z novimi na-padi na dan. Preje jim je bila S. N. P. J. v februarju, zdaj ne morejo

prebaviti Slovenskega Doma. Naj-bolj smešno pa je, če je bil človek v začetku sam za Slovenski Dom, nakrat pa postane nasprotnik, ker se ni zanj obneala dobicaarska kupčija na račun doma. Če človek pravi, ko se vstanov-lja družba za gradnjo doma, i-mejmo železno voljo, jeklena sr-ca, potem pa udari po družbi, ker ni hotela mogoče kupiti njegove bajte, je še več kot smešno. Ta-kim ljudem pravijo v starem kra-ju figamož. Pa dosti o tem! Rojaki in bratje! Ne brigajmo se za zabavljice takih mož. Nad-jali smo si vsi v naselbini vzviše-no nalogo, da zgradimo svoj dom, ki bo kulturno središče vseh tu-kajšnjih Slovencev. Ne glejmo na desno in levo in pojdimmo nevzdr-žema naprej po poti do našega ci-lja. Dom bo stal, če se nagajivei in zabavljaji še tako besno zaga-njajo v to koristno stvar, ker je to naša trdna volja. Pozdrav vsem rojakom širom Amerike, S. N. P. J. želim mnogo

Pittsburg, Kans.

Čenjeni urednik! — Iz Pitts-burga že dolgo ni nobenega dopi-sa, naj pride še enkrat ta v vrsto, če ga prav ni veliko. Čital sem v zadnjem "Glasilu" dolg dopis od br. Brunshuida iz Jump River, Wis. V besede ni-mam nič segati; omenjeni ima vse prav. Rečem le glede dnevnika, katerega smo potrebni, če bo do-ber. Vzrok, da se ne oglašiti dosti naročnikov, je lahko ugani. Mo-je mnenje je, zakaj bi izdal \$2.00 mogoče eno leto dni poprej, da list izide. Nismo tako založeni, da bi brez obresti in vse koristi pustili ležati novce. Rad bi vedel, če so se va pred-plačili, ki so glasovali za dnevnik, ako so to storili, bili so v resnici zanj. Rečem le toliko, ko bi se bil dnevnik že izdal, bi bilo že dosti naročnikov. Jaz sam ga bom ta-kaj plačal, ko ga ugledam. Nik-dar pa ne, dokler ni rojen. Kedar prične izhačati, mislim, da se bo nahajal list v vsaki slo-venski hiši. Ven z njim med svet! Ne čakajte 2000 ali 5000 naroč-nikov! Gotovo ta malenkost ne bo škodila jednoti. Nekateri so mnenja, da bi mo-rala naša slavna S. N. P. J. preve-liki kapital postaviti v nevarnost. Ja, kako so ga pa marsikateri drugi izpostavili — slovenski, nemški, poljski in veliko ameri-ških (angleških) listov, ki se za našo zmožnostjo ne morejo enči-ti? Ako se bode v listu tiskalo vse najnovejše brzojave vsaki dan in druge podučljivost, povesti, itd., potem bo šlo z napredkom. Kar se pa tiče z delom v Kan-sasu, moram reči, da se dela se-daj s polno paro. Kedor je pa brez dela, ta ne more dobiti prostora v premogorovu. Je baje preveč de-laveev! Zimo imamo to leto zelo zanes-ljivo. Naj še omenim nekaj o voj-ni v Ameriki. Ako bi prišlo tako daleč in sicer brez potrebe, bi jaz glasoval, naj gredo prvi na fron-to, ki vojno želijo. Bratski pozdrav vsem članom in članicam naše dične S. N. P. J. Joe Alič.

Aurora, Minn.

Čenjeni urednik! — Odstopite mi malo prostora. Poročati nimam veselih novic ampak poročam vam žalostno vest da je nemila smrt iztrgala iz naše srede sodruginjo Franciško Hren, zvesto in dobro članico jednote. Bila je zvesta do smrti društvu in jednoti, zatoraj jo je naše dru-štvo "Zvezda," šte. 111, spre-milo k zadnjemu počitku in oddalo materi zemlji, kamor pridemo tu-di mi drugi. Pokojnica je bila vdova in za-pušča devet nepreskrbljenih o-trok, ki žalujejo za svojo mater-jo; tukaj zapušča tudi enega bra-ta in eno sestro. Društvo "Zvezda," šte. 111, jo je spre-milo k zadnjemu počitku in oddalo zadnjo čast kot zvesti sestri. Tukaj je zopet slučaj, kako do-bro je biti pri društvu, ker ne ve-ste ne dneva ne ure, kedaj vas zadene nesreča. Ne odlašajte z vstopom v podporno organizacijo, ampak pristopite k S. N. P. J., ker ona bo skrbel za vas v bolzoni in po smrti pa za vaše draze. Sestre agitirajte za S. N. P. J., da pridobimo mnogo novih čla-nice. Naše društvo ima seje vsako drugo nedeljo v mesecu. Na svidenje 12. marea v "Slo-venski društveni dverani." Alice Barle, tajnica.

Thurber, Tex.

Čenjeno uredništvo "Glasila"! — Sprejmite nekaj vrstic iz naše naselbine, da poročam javnosti, da smo ustanovili društvo "Pri-morski Bratje" in ga pridružili s S. N. P. J. Zahvaliti se moram našemu vr-lemu društvu predsedniku Marko Simončiču, ki je ves svoj prosti čas žrtvoval agitaciji za na-še društvo. Tudi sedaj ne drži rok proč od dela in vedno spodbuja rojake, da naj vstopijo v naše slavno društvo. Čenjeni člani in članice! Tudi vaša dolžnost je, da agitirate pri svojih prijateljih in znaneih, jim priporočite, da vstopijo v naše društvo, in jim razložite, kaj naša procvitajoča S. N. P. J. da svojim članom in članicam v bolzoni in nesreči, po njih smrti pa njih svo-jcem. Če jim premišljeno razlo-žite pomen in nalogo naše organiza-cije, bode gotovo odobrili vaše besede in rekli: "Dobro, na tukaj imam en dolar in me predlagaj na seji dne 19. marea." Naj spregovorim tudi nekaj bes-ed o našem prihodnjem dnevni-ku "Prosveta." Da ne bo naše društvo zadnje, priporočam, da se prihodnje seje udeležijo vsi člani in žrtvujejo vsak še po dva dolarja, da postanejo naročniki na "Pro-sveto." Res je težko danes pod kapitalističnim jarmom žrtvovati kakšen dolar, ko zastostuje komaj za življenske potrebe. Vseeno pa upam, da se naši člani na prihod-nji seji brez oporekanja naroče na "Prosveto," če ne za celo leto, pa vsaj za pol leta, ko stane le en do-lar. Bratje in sestre vsi na delo! Ag-itirajmo, da bo naše društvo i-mejno slehernega rojaka v tukajš-nji okolici pod svojim okriljam in da bo naročnik na dnevnik "Pro-sveta," ki bo prinašal strokovne politične in druge spise, novice iz domovine, sploh celoga sveta. Z delom je tukaj kot drugje. Delamo 4—5 dni in zaslužimo to-liko, da ni treba prositi miloda-rov; na prihranke, da bi kaj ime-li, ko opešajo naši udje, pa ni mi-sliti. Rockefellerji, Morgani in drugi denarni mogotci skrbje zato, da ostanemo njih sužnji in smo odvisni od njih. Delavec, proletarec, ali boš zo-pet za eno ali dve čaši piva obrnil hrbet delavcu in valil demokrati-čno ali republikansko stranko, ko bo v jeseni treba iti na voliče? Upam, da so te izkušnje zadnjih let sppeobrnilo, ko si dobival biš mesto kruha, mesto izpolnitve sladkih obljub pa polena pod no-ga. Delavei! Kadar uspoči dan vo-ljite, držimo vsi skupaj, da strga-mo verige demokratake in repu-blikanske stranke in pomagamo socializmu do zmage. Pozdrav vsem članom in čla-nicam S. N. P. J. John Jare.

Bowmer, Pa.

Opozarjam člane črt. "Krim," šte. 97 S. N. P. J., da se vsi, ki se nahajajo v okolici Hillavilla v pol-nem številu udeležijo seje, ki se vr-ši dne 19. marea. V okolici Hillavilla je šest kam-nolomov in v njih dela okoli 1000 delaveev, med njimi nad sto Slo-vencev. Po mojem mnenju bi lah-ko tam ustanovili novo društvo. Člani, našega društva, ki bivate tam, apelirajte na svoje sosede Slovence, Dalmatince in Herec-

govce. Vzdrinite jih, da pridejo do spoznanja, kolike važnosti je zanje podpora organizacija. Tam se lahko ustanovi močno društvo, ki bo mogočna veja na deblu S. N. P. J. Naše društvo ima prevelike troške, če običe člana v bolzoni. Vožnja v Hillsville stane en dolar, ker nimamo električne železnice. Z avtomobilom bi bilo malo cene-je, pa ni tam postaje. Društvo "Proletarec," šte. 37 v Lowellville, O., ima sitnosti z bolniki, ki se nahajajo v omenje-nem mestu. Lowellville ima zvez-je z električno karo. Vožnja stane 5 centov, a treba je tudi nekaj ho-diti peš. Bratje Istrijanci takoj na delo! Naše društvo vam pojde na roko, da se dobe potrebne listine in stvar bo rešena, da ne bo sitnosti tukaj, ne tam. Rudolf Miglič, tajnik.

Granville, Ill.

Čenjeni urednik! — Nad leto dni bivam v tej naselbini, pa še nisem videl dopisa iz naše nasel-bine. Vzrok temu je napočno de-lo, da ni dopisov iz naše naselbi-ne, zato naj jaz opišem malo tu-kajšnje razmere, ker sem primo-ran valed moje pohabljene noge sedeti in ležati na postelji. Vsejd slabih varnostnih naprav sem pa-del štiri čevlje globoko. Takoj drugi dan so bili pri meni kompa-nijski boski in me izpraševali; ka-ko se je to zgodilo. Ko sem pove-dal, kako se je dogodila nesreča, so mi obljubili pol plače in dok-toerja. (Brat, vi ste po oškodovni-skem zakonu opravičeni do oš-škodnine. Opomba ur.). Imel sem smelo, ko so me izpraševali, ktere narodnosti sem. Rekel sem, da sem Slovenec. Zdad so me vpraša-li, če sem Poljak, Rus ali Itali-jan. — Slovenec sem, sem se od-renal, ker sem se odločil, da ne re-šem, da sem Avstrijec. Prvi dan niso nič opravili in drugi dan se je debata zopet nadaljevala. Na-šli so mi vse države in ko so za-dnji imenovali Avstrijo, sem pritrdil polglasno z da. (Prav ste imeli brat. Naj se gospodje malo ože, odkod prihajajo napodi. Op. ur.). Dela se tukaj še precej dobro, malo je pa tako srečnih, da bi kaj pridela zaslužili. Tukaj so večina naseljni Tali-jani. Pri uniji so predsednik, taj-nik, blagajnik in zapnikar Tali-jani. Precej je Litvinev in nekaj Poljakov. Vsi se dobro razumejo z bosom. Slovenci smo raztreseni in smo organizirani v društvu S. N. P. J., drugi pa v društvu S. S. P. Z., ki je od tukaj oddaljeno tri milje. Držimo se dobro, ker vemo, da so društva dobra. Bolj tiho je za naš tako potreb-ni dnevnik. Ko bi jaz mogel hodi-ti, bi dobil saj dva najlepša pre-dmeta v tekmi. Bogovi me drže prikovanega na posteljo. In tako nisem še sam naročen nanj, ker vedno čakam, da bi nas bilo več skupaj. Rojaki in bratje, ki ste zdravi, agitirajte za dnevnik "Prosveta" in nove člane S. N. P. J. Vam so okoliščine tukaj mnogo bolj zna-ne kot meni, ker še ni dolgo, kar sem zapustil toplo Minnesco. Ag-itirajte, da tudi mi v Granvillu dobimo en predmet, če že ne pr-vega, pa vsaj srednjega. — Pozdrav vsem članom S. N. P. J.! Jakob Buker.

Dan Badovinaz.

Komentar gl. odbora. Glej člen I. azament, točka 6. "Splošnih pravil." Granville, Ill. Čenjeni urednik! — Nad leto dni bivam v tej naselbini, pa še nisem videl dopisa iz naše nasel-bine. Vzrok temu je napočno de-lo, da ni dopisov iz naše naselbi-ne, zato naj jaz opišem malo tu-kajšnje razmere, ker sem primo-ran valed moje pohabljene noge sedeti in ležati na postelji. Vsejd slabih varnostnih naprav sem pa-del štiri čevlje globoko. Takoj drugi dan so bili pri meni kompa-nijski boski in me izpraševali; ka-ko se je to zgodilo. Ko sem pove-dal, kako se je dogodila nesreča, so mi obljubili pol plače in dok-toerja. (Brat, vi ste po oškodovni-skem zakonu opravičeni do oš-škodnine. Opomba ur.). Imel sem smelo, ko so me izpraševali, ktere narodnosti sem. Rekel sem, da sem Slovenec. Zdad so me vpraša-li, če sem Poljak, Rus ali Itali-jan. — Slovenec sem, sem se od-renal, ker sem se odločil, da ne re-šem, da sem Avstrijec. Prvi dan niso nič opravili in drugi dan se je debata zopet nadaljevala. Na-šli so mi vse države in ko so za-dnji imenovali Avstrijo, sem pritrdil polglasno z da. (Prav ste imeli brat. Naj se gospodje malo ože, odkod prihajajo napodi. Op. ur.). Dela se tukaj še precej dobro, malo je pa tako srečnih, da bi kaj pridela zaslužili. Tukaj so večina naseljni Tali-jani. Pri uniji so predsednik, taj-nik, blagajnik in zapnikar Tali-jani. Precej je Litvinev in nekaj Poljakov. Vsi se dobro razumejo z bosom. Slovenci smo raztreseni in smo organizirani v društvu S. N. P. J., drugi pa v društvu S. S. P. Z., ki je od tukaj oddaljeno tri milje. Držimo se dobro, ker vemo, da so društva dobra. Bolj tiho je za naš tako potreb-ni dnevnik. Ko bi jaz mogel hodi-ti, bi dobil saj dva najlepša pre-dmeta v tekmi. Bogovi me drže prikovanega na posteljo. In tako nisem še sam naročen nanj, ker vedno čakam, da bi nas bilo več skupaj. Rojaki in bratje, ki ste zdravi, agitirajte za dnevnik "Prosveta" in nove člane S. N. P. J. Vam so okoliščine tukaj mnogo bolj zna-ne kot meni, ker še ni dolgo, kar sem zapustil toplo Minnesco. Ag-itirajte, da tudi mi v Granvillu dobimo en predmet, če že ne pr-vega, pa vsaj srednjega. — Pozdrav vsem članom S. N. P. J.! Jakob Buker.

La Salle, Ill.

Čenjeni br. urednik! — Odme-rite mi malo prostora v našem priljubljenem "Glasilu." Delavske razmere so take, da se dela še precej stalno, le zaslužek je bolj pičel. K'jub temu napre-dujemo dobro z društvom in ravno-tako smo lahko ponosni na nap-redek družbe, ki si je nadel na-logo, da zgradi Slovenski Dom. Nekaterim je Slovenski Dom trn v peti in poslušajo se sa-kovratnih laži in obrekovanj, da bi onemogeli gradnjo Slovenske-ga Doma. V raznih listih izliva-je po cele gojide gnojnice na tiste, ki delajo, da se ta prekornista i-deja za našo naselbino kinulu u-resniči. Pri pametnih ljudeh se taki pljuvači v lastno škledlo le osmejiyo. Dogodilo se je, da je tak napadalec preklecal pri nekem društvu točko za točko svojega napada. Vsakdo bi mislil, da bla-maža spanetuje človeka, ali pri zagrizenih sovražnikih napredka ni tako. Če jim dokažeš, da so lagali in so morali preklicati vsa-ko točko, molče nekaj časa. Ko mislijo, da je vse pozabljeno in so ljudje v naselbini pozabili, kaj se je zgodilo, pridejo z novimi na-padi na dan. Preje jim je bila S. N. P. J. v februarju, zdaj ne morejo

glavnega urada.

GL. UPRAVNEGA ODESKA 15. FEBRUARJA 1916.

avzoči: Kuhelj, Verderbar, bovee, Zavertnik in Molek. Pismnik prešnje seje sprejet. Zavertnik predloži pismo o čloži br. Godine, upravnika sila, ki se glasi:

Vseh naročnikov za "Prosveto" je do danes 1788. Za kontest o prijavitelj dvanajst članov in petkov. Prejel sem nad 20 pism od zastopnikov, ki zahtevajo asnila glede provizije 20% pri ranju naročnine. Vprašanje ali si smejo zastopniki takoj sami odšteti provizijo, kadar iljajo naročnino, ali bo provizija izplačana iz upravnika šele em, ko izide dnevnik? Glavni avni odsek naj se izreče, da vedel kako odgovoriti. Par opnikov ni je se pridržalo e od naročnin. Moje mnenje je, se naj dovolj provizija takoj, bo boljše agitacija."

Sklenjeno, da zastopniki pošlje ves denar, kar dobijo, a v enem eeu se jim povrne provizija.

Glavni tajnik poroča:

Pred nekaj dnevi sem, se obrnil meno do bratov gl. nadzornikov, da naj izreče svoje mnenje, dali so za to, da se najame n za glavni urad Jednote ali se kupi zemljišče in gradi naše plojce. Pojasnil sem jim, da imernega stanovanja, ki bi bolj silo odgovarjalo potrebam ilvnega urada, in sicer na kam poštenem prostoru, ni mogodobiti izpod \$75 do \$80 na me z najemnino, razsvetljavo, čimjem itd. Druga stvar je, da e nihče oddati pisarniških proov v najem brez pogodbe (ase); to pomeni, da bi se moa Jednota zavzeti najmanj dve in v tem času zapraviti kakih tisoč dolarjev, ki bodo enovno vrženi v vodo. Med tem ko mota na drugi strani profitira, postavi svoje poslopje, ki ga ko vsak čas proda z dobičkom. Izdortni odbor se ni odzval, o se naj ta zadeva odloči, doer ne pride odgovor, ta kar bo j sklicana seja. — Vzeto na je.

Br. Zavertnik omeni, da se je ba baviti z nastavljenjem dveh nožnih urednikov za dnevnik. ko se jih naj nastavi in koliko jim naj plača? Po kratki deji je sklenjeno, da upravni od nastavi stalnega drugega imka z mesečno plačo \$95, m bo tretji urednik nastavlše, ko izide dnevnik, in je treba za ta posel dobiti moč, ki lahko dela le delni pol dneva ali kaj takega, kar menda zadostovalo v začetku. o dobi po razmerju svojega t. Ostali člani upravnega odn, ki bivajo zunaj Chicagoa, naj vijo, kdo bi bil po njihovem enju najpripravlnejši za pozna uredniška mesta.

Br. Verderbar poroča dalje:

Br. J. Stalnik pri številu 120 v ilup, New Mex., piše o poneenju br. M. Stalika in se priuže o nekih nerednostih drua napram pokojniku. Br. Verbar pojasni, da je dotičnik ril od alkohola in da ni vse ko kakor piše omenjeni brat, likor je njemu znano iz poročil gih članov. Upravni odsek je enja, da si naj išče br. Stalik loščenja po pravilih, ako misli, se mu je ali da se mu še godi vica na kak način.

Br. Fr. J. Kern, Jednotin hovni zdravnik, piše, da on odpa to mesto v 1. marcem, ker more toliko časa porabiti za ečo, ki je določena za ta posel. a predlog br. Zavertnika se skle, naj mu gl. tajnik odgovori, ali on (dr. Kern) pove, kakšna eča bi njemu zadostovala za njevo delo. Ako pa vstraja pri svoresignaciji, potem je glavni tajnik pooblaščen, da dobi drugega hovnega zdravnika. Sicer pa ora dr. Kern, poslovati tolika ča, dokler je izvoljen njegov nadnik. Sprejeto.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

Br. G. Stublar od številu 114 v oundup, Mont., se nahaja tri tsece v bolnišnici v Los Angeles, Cal. Bolan je na jetiki že id leto dni in v zelo slabih razerah. Nazaj v Montano ne more, ar nima denarja. Prosi, da bi mu dnota kaj pomagala. Sklenjeno, a se ga prečije po zanesljivih ljubh in upravni odsek mu naj podi odpravnino.

trjena izjava od starišev pokojnega Ottina Giovani-ja, člana naše Jednote, ki je zapustil posmrtnino starišem, a tukaj je zapustil ženo in nepreskrbljene otroke. Stariši pa v izjavi odstopajo vse dedne pravice do posmrtnine in so zadovoljni, da dobe denar otroci. Vzeto na znanje z zadovoljstvom.

Br. Gršković od številu 11 v Roslynu, Wash., piše glede nekih težkoč z društvenim "charterjem". Pritožuje se, da je bila obtožba od strani društva številu 75, ki je bila predložena konvenciji v Pittsburgu, glede dotičnega "charterja" neopravičena. V "charterju" se namreč glasi, da se tudi "versko izobražuje" članje društva. Sklep je bil, da se beseda "religijski" črta iz charterja. Njemu pa to ni prav. Vzeto na znanje.

Br. J. Jacković od številu 75 v Roslynu, Wash., poroča, da je bil pobit na nogi in hoče odškodnino. Priložena je zdravniška izjava, ki se glasi, da je član pobit na glenku, toda on še lahko opravlja lahko delo. Sklenjeno, da na podlagi te zdravnikove izjave se ne izplaša odškodnina.

Superintendent Insurance Departmenta v državi Illinois piše, da bi rad pojasnila glede tožbe za posmrtnino po pokojni Ani Smišek od številu 187 v Pittsburgu, Kans. Naš odvjetnik, Cyril J. Jandus, je odgovoril superintendentu, da je Ana Smišek pristopila z boleznijo v Jednoto in vsled tega je bila izključena in niso deležni posmrtnine. Odgovora še ni. Vzeto na znanje.

Br. Andrej Pirc od številu 65 v Broczy Hill, Kans., prosi za operacijsko podporo v znesku \$50. Zdravnikova izjava se glasi, da je bil operiran na nekem izrastku (keloid) na nogi. Prošnja se zavrne, ker član v smislu pravil ni bil v nevarnosti za življenje.

Br. Nik Polović od številu 123 v Panama, Ill., je umrl zaradi poškodb v jami. Zdravnik, kateri ga je oskrboval pred smrtjo, je izročil ženi pokojnika račun za svoje delo, toda vdova ne plaša dotičnih stroškov. Zdravnik je potem zatožil vdovo, društvo in Jednoto. Po zakonih v državi Illinois ne more Jednota izročiti denarja iz posmrtnine nikomur kakor dedičem; iz česar sledi, da se mora zadeva prepustiti odloku sodnije. Sklenjeno, da Jednota pošlje svojega zagovornika k dotični obravnavi.

Pri številu 31 v Sharonu, Pa., je še vedno prepričan zaradi ustanovitve novega društva. Društvu je treba sporočiti, da se more na vsak način pomiriti in delati v smislu pravil.

Br. J. Karish od številu 211 v Blwabiku, Minn., prosi za ustanovitve novega društva iz devetih starih in pet novih članov in ideer v daljavi 10 minut od sedeža starega društva. Prošnja se zavrne, ker je proti pravilom.

Br. Fr. Mergoles v Cicero, Ill., piše, da so tamkaj ustanovili društvo iz 9 starih in dveh novih članov in bi radi pristopili k Jednoti. Br. Verderbar predlaga, da z ozirom na pravila in bližino do najbližnjega društva v Chicagu se ne dovoli ustanovitve društva v Cicero, pač pa naj se dela na to, da se ustanovi novo društvo v Lyonsu, ki lahko pobere vse stare člane iz okolice in pridobi tudi veliko novih. Za predlog sta dva glasova, proti pa zopet dva; podpredsednik Kuhelj odloči za Verderbarjev predlog, ki je potem sprejet.

Iz Clevelanda piše rojak Fr. Cergol za ustanovitev novega društva. Pravi, da ima 12 novih članov. Sklenjeno, da gl. tajnik piše za pojasnila glede krajevnih razmer.

Gl. predsednik, br. Vogrič, poroča pismeno glede afere pri številu 59 v De Pue, Ill. Bil je tam in je vso stvar natančno preiskal. Br. Dan Badovinae je pobral od članov ascesent za december in januar, toda ga ni odposlal na glavni urad. Po njegovem mnenju je precej krivde na Badovineu, ki je zadnje čase v zelo šumnem položaju in je vedno bolj nezmožen za opravljanje kakšnega odgovornega posla. Tajništvo je odločil, toda blagajnik je še pri društvu. Novi tajnik je dober deček, toda društvo mora imeti tudi drugega blagajnika. To je on članom priporočal. Poročilo se vzame na znanje. Br. Verderbar omeni, da je Badovinae pridržal bolniških nakazne v znesku okrog \$120; nekatere so še celo od oktobra m. leta. Prečita tudi pismo br. Ba-

dovinae, ki opravičuje nerednosti in pravi med drugim, da je nakaznice zato pridržal, ker je preiskoval, dali so bolniki deležni podpore. Verderbar pravi, da je prejel ascesent, ki je bil zadržan, šele prve dni februarja, potem ko je bilo društvo že izobčeno. Kaj je zdaj storiti z nakaznicami? Terbovee predlaga, da se nakaznice izplačajo, društvu da ukor. Badovinae pa suspendira za en mesec. Verderbar protipredlaga, da se nakaznice iz decembra in januarja v znesku \$50 ne izplačajo, pač pa da se naloži Badovineu, da naj on plača članom izgubljeno podporo; ker je zakrivil izobčenje društva. Dva glasova sta za in dva proti; podpredsednik Kuhelj se odloči za predlog b. Terbovee, ki je s tem sprejet.

Br. Kuhelj zaključuje sejo. Jos. Kuhelj, podpredsednik; Ivan Molek, zapisnikar.

Naznanila in vabila

Glencoe, O.

Naše društvo, "J. Z.", številu 54, je sklenilo na svoji zadnji seji, da priredi veselico dne 11. marca v Weaver dvorani. Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina za moške je 50c, ženske so vstopnina proste. Dolžnost vseh članov in članic je, da se veselice gotovo udeležijo.

Vabimo uljudno sosedno društvo "Bratstvo" iz Neffsa, ako jim mogoče, da se veselice udeležijo, kakor tudi vse Slovence in Hrvatv v tej okolici. Za neopojno pijake in mrzli prigrizek bo poskrbljeno.

Za mnogobrojno udeležbo se priporoča: Odbor

Pittsburgh, Pa.

Društvo "Slovenski Sokoli," številu 118 v Pittsburghu, Pa., vabi vse člane in članice, da se polnoštevilno udeležijo seje dne 12. marca ob 9. uri dopoldan v K. S. domu. Bratje in sestre prihajajte k sejam vsaki mesec, ker le tem potem je mogoče napredovati društvu in S. N. P. J. Ako ste pa zadržani, da vam ni mogoče priti na sejo, pa poravnajte ascesent najkasneje do 24. v meseca. Ako ste suspendirani, izgubite bolnišniško podporo, kar je za vsakega člana hud udarec; tajniku pa prihranite dosti dela, ako se ravnate po pravilih.

Se enkrat vas vabim bratje in sestre, pridite vsi na prihodnjo sejo in pripeljite vsak po enega novega člana.

J. Cerar, tajnik.

Clinton, Ind.

Naznanjam članom in članicam društva "Skala," številu 50 S. N. P. J., da naj mi vsak član in članica pošlje natančen naslov radi bolniških dopisnic. Zame je preveč dela, da bi nosil dopisnice bolniškim obiskovalcem na dom kakor pismeno. Če se kdo prepriča, naj mi naznani naslov ustmeno ali pismeno.

Frank Mazelj, tajnik.

Gross, Kans.

Društvo "Zvonček," številu 206 S. N. P. J., je sklenilo na mesečni seji v februarju, da seja prične točno ob pol desetih dopoldne. Tajnik prične pobirati ascesent že ob devetih dopoldne in ga ne pobira več med sejo, ker mora vedno odgovarjati na razna vprašanja.

Članom priporočam, da se bolj številno udeležujejo društvenih sej kot zadnje čase, ko jih je prišlo malo k seji. Posebno nekaterih ni nikoli videti. Vsak član ima pravila in naj se v treh mesecih vsaj enkrat udeleži seje. To ne gre, da član nikdar ne pride k seji.

Tajnik številu 206.

Heaton, N. Mex.

Pozivljem člane društva "Gorenjec," številu 120 S. N. P. J., da se v polnem številu udeležijo seje dne 19. marca, ker imajo na moje mesto izvoliti drugega tajnika radi mojega častnega in prostovoljnega odstopa.

Članom, ki mislijo, da so jim pravila dobro znana, priporočam, da bi se potrudili in pogledali, kaj je pisano v knjižici. Posebno jim priporočam stran 72, točko 3., da ne bado v bodoče dolžni društvenih odbornikov, če so prikrajšani na bolniški podpori.

Rojakom ne svetujem sem hoditi za delom. Čeprav se brije znežena burja, imamo v Gallupu in

okolici neželjene počitnice po 2-3 dni v tednu.

Posravn bratom in sestram S. N. P. J., in kelim, da kmalu izide naš toliko željeni dnevnik — "Prosveta."

Andr. Mlekush, tajnik.

Farrell, Pa.

Novo društvo "Slovenec," št. 262 S. N. P. J., je izvolilo sledeče odbornike: Predsednik Franc Umek, bx. 5. Farrell, Pa.; tajnik Anton Biček, 1133 Emerson ave., Farrell, Pa.

Kedna seja se vrši vsako drugo nedeljo v mesecu in dopoldne.

Člani — stari in mladi — agitirajte za "Prosveto", da kmalu izide kot dnevnik. Pripeljite vsak po enega novega kandidata na prihodnjo sejo.

Na svidenje dne 12. marca t. l. ob devetih dopoldne na seji in v prostorih br. Matija Gorencea.

Anton Biček, tajnik.

Chicago, Ill.

Društvo "Slovenski Dom," št. 86 je sklenilo na redni seji dne 13. februarja, da plača v mesecu marecu vsak član 25c. v prazno društveno blagajno; oni člani, ki so zadržani od seje, naj pošljejo 25c. več kot navadno. Nekateri oddaljeni člani mi pošiljajo ascesent se po starih pravilih. Tem članom omenim, da po novem letu plača vsak član 7c. več kot poprej. V pravilih je to jasno povedano. Nekateri zabavljajo, da pa daj, zmiraj je več, pravil pa ne pogledajo, katerih se veliko članov nima. Apeliram na vse cenjene brate našega društva, posebno pa na one, ki še nimajo pravil in koledarjev, da se prihodnje seje dne 12. marca ob 9 uri dopoldne gotovo udeležijo, da vsak dobi, kar je njegovega.

John Turk.

GNOJENJE TRAVNIKOV SPOMLADI S POSEBNIM OZIROM NA UMETNA DUŠIČNATA GNOJILA.

Ni odveč, če se vedno ponavlja, da sta hlevski gnoj in gnojilca bila, sta in bosta najvažnejši kmetovski gnojili.

Če pa navzlic temu vedno in vedno priporočamo tudi umetna gnojila, pa to delamo zato, ker naš hlevski gnoj vsled prejšnjega napačnega kmetovanja nima dovolj vseh rastlinskih hranilnih snovi v sebi. Našemu hlevskemu gnoju zlasti nedostaja fosforove kisline in kalija, zato moramo te hranilne snovi sedaj dokupovati v obliki umetnih gnojil, in sicer kot kalijevega gnojila (pepel, kajnit in kalijevo sol).

Na travnikih s hlevskim gnojem gnojiti sploh največkrat ne gre in je tako gnojenje tudi po trdnosti, kajti največji del tega hlevskega gnoja, po vrhu raztrošenega, se izgubi v zrak in ne pride do rastlinam v korist. Zategovati so umetna gnojila posebno pripravna za travnike. Zelo je napačno travnike gnojiti samo s fosfatnimi ali kalijeve gnojili ali samo skupaj z obema tema gnojiloma, kajti s takim gnojenjem ne damo rastlinam na travniku silno važne hranilne snovi, ki jo dušik imenujemo.

Če kdo svoje travnike gnoji samo s Tomasovo žindro jeseni ali pozimi, s superfosfatom spomladi in poleg tega tudi s kakim kalijeve gnojilom, lahko doživi veliko razočaranje, kajti nekaj časa bo tako gnojenje pač imenitno učinkovalo, a pozneje se lahko prijeti, da rodovitnost prav močno preneha. Detelje in sploh rastline iz vrste stročnice morejo jemati dušik iz zraka, zato se vsled gnojenja s fosfatnimi gnojili močno razrasejo, zadušijo žlahtne trave in druga dobra zelišča, in ker detelja slednjič tudi onemore, potem na travniku ni več veliko deteljic, trav pa tudi ne. Če hočemo na travniku obravnavati trajno rodovitnost, moramo obenem poskrbeti tudi za dušičnato hrano. Najbolje in najceneje kmetovalce svoje travnike preskrbi s zadostno množino dušika, če gnoji z gnojilom. Seveda gnojilce nimamo vselej na razpoložnje ali pa imamo take prostore, kamor gnojilce sploh ni mogoče voziti.

Vsak umen kmetovalec, ki skrbi za bodočnost, je že jeseni ali sedaj pozimi pognojil svoje travnike s Tomasovo žindro in s kalijevo soljo. Tudi sedaj še do srede meseca marca je čas za tako gnojenje. Kdor pa tega ni storil in hoče to leto kaj prida na travnikih pridelati in ni mogel, ka-

kor gori povedano, poprej ali sedaj pognojiti, ta mora spomladi pognojiti svoj travnik s superfosfatom in s kalijevo soljo. Ti gnojili, kakor tudi Tomasova žindra, pa sami zase ne zadostujeta; pognojiti je treba tudi s kakim dušičnatim gnojilom.

Kdor ima gnojilce, naj je vedno porabi na travnikih kot dušičnato gnojilo, a kdor je nima ali iz kteregakoli vzroka ne more s njo gnojiti, ta mora rabiti kako umetno dušičnato gnojilo.

Najboljše umetno dušičnato gnojilo za travnike je amonijev sulfat. Z njim naj se štupa kakih štirinajst dni, preden travniki ozeleno.

Za spomladansko gnojenje travnikov priporočamo na oral (akor) 500—550 funtov rudniškega superfosfata 180—230 funtov kalijeve soli in 80—130 funtov amonijevega sulfata.

Namesto z amonijevim sulfatom lahko pognojimo travnik ali pašnik tudi z drugim dušičnatim

gnojilom, t. j. s čilskim solitrom, ki se hitreje učinkuje, a ima lastnost, da se hitro raztopi in ga morajo rastline takoj zaužiti, če naj njegove učinke in torej denarja nepotrebno ne zapravimo. Čilškega solitra je vzeti na oral 60 funtov ki se raztroši v dveh doletih in sicer dve tretjini pričetkom meseca aprila v suhem vremenu, eno tretjino pa koj po prvi košnji.

S temi gnojili-se lahko precej gnoji ali vsaj štirinajst dni, preden trava ozeleni. Če se amonijev sulfat dovolj zgodaj potrese, se ni bati izgube zaradi izhlapevanja amonijskega, kajti to gnojilo se v mokri zemlji hitro raztopi, gre v zemljo, in tamkaj se izgube ni več bati.

Amonijev sulfat, dovolj zgodaj rabljen, dokler je v zemlji še zimska viza, je izborno dušičnato gnojilo, ki je toliko vredno, kakor prav rabljen čilski soliter.

Nekaterim našim kmetovalcem se ta gnojila še vedno draga zde, ker imajo pred očmi vredo, ki veliko stane, ne pomislijo pa, koliko gnojilne moči je v taki vredi. 18 funtov amonijevega sulfata ima v sebi toliko dušika, kakor 8000 kvartov gnojilce, in 300 funtov čilškega solitra toliko, kakor 8000 kvartov gnojilce. Voz gnojilce ima povprečno 500 kvartov torej 200 funtov amonijevega sulfata nadomesti 16 voz in 200 funtov čilškega solitra 12 voz gnojilce.

Končno pa še enkrat pripomni-mo: Gnojiti samo z amonijevim sulfatom je tudi napačno, ker s tem gnojilom damo rastlinam le dušik; one pa potrebujejo tudi fosforove kisline in kalija, zato je edino pravilno gnojenje z amonijevim sulfatom le v zvezi s fosfatnimi in kalijeveimi umetnimi gnojili. Amonijev sulfat se zaradi apna v Tomasovi žindri nikdar ne sme z njo mešati, oziroma z njo obenem gnojiti, ampak amonijev sulfat se mora vedno štupati nekaj tednov po gnojitvi s Tomasovo žindro.

Razno.

Kakšni ptički so stavkokazi!

Michigan Central železniška družba je importirala skebe, da zloži strajk železniških delavcev. Te dni se je vršila pred sodnikom Connelyjem v Detroitu sodniška obravnava, pri kateri sta sedela na zatožni klopi dva skeba, ker sta kradla na železnici. Sodnik je vsakega obsodil na 90 dni ječe. Po izrečenih sodbi se je sodnik obrnil proti zastopnikom železniške družbe in rekel: "Obsodba obeh malopridnežev bi morala služiti tudi vam za zgled. Kadar importirate zločince, da zasledijo mesta potnih občanov, ne morete žrtevke prišakovati od njih kot hudodelstva. To je ponavljanje dogodka z gadom, ki piči šariatana. Zadovoljni smo, da ste bili ptičeni vi in ne kateri drugi občan."

Delavci v tovarni za peči.

Baker Stove Works Co. v Belleville, Ill., so dosegli znižanje delovnika na devet ur in povišanje mezd za 7½%.

Jeklarskim trustovcem se smeji sroc.

Naročila na jeklo so večja kot produktivja. Tovarnarji, ki izdelujejo poljedelske stroje, so naročili več tisoč ton jekla. Cena jekla raste in to je menda najbolj všeč jeklarskim magnatom.

Legar v Milwaukee, iz Milwaukee, Wis., poročajo, da je

232 oseb obolelo za legarjem. Dr. A. F. Banks, član zveznega zdravstvenega urada je odšel v Milwaukee, da cepi vse zvezne učitbenice s serumom.

Solska oblast je nakupila 50.000 čašice iz papirja in pitno vodo kuhajo, preden jo rabijo.

Povišanje mezde za klavniške delavce.

Mesarski kralji so klavniškim delavcem povišali mezdo od 60c do 1 dolarja na teden. Prizadetih je 25.000 delavcev.

Mesarski magnatje se boje, da izbruhne splošna stavka in povišali so mezdo.

Iz Dulutha, Minn., poročajo, da so tesarji sprejeli novo plačilno lestvico, ki ima stopiti v veljavo s prvim majem in določa 60c plače na uro. Sedanja lestvica določa le 42½c na uro, a mnogi kontraktorji plačujejo tesarje nad minimalno mezdo.

Zakaj se belokožni ljudje na pacifični obali ne posvečajo v velikek številu mornarskemu poklicu?

Znano je, da se številu belokožnih mornarjev na parnikih in ladjah na Pacifiku vedno bolj kreči in njih mesta prevzemajo Japonci, Kitajci in Indijci. V vprašanje, zakaj se to vrši, odgovarja Burns, poslovni odbornik mornarske unije, sledeče:

"Zakaj? Mornar ne želi več biti suženj. On zahteva to, kar ima njegov tovariš-delavec na suhem, da ostavi delo, ako mu ni všeč in kadar ga je volja; da prejema mezdo, s katero lahko krije troške za življenske potrebe."

Vsak mornar, če ga vprašate, kaj mu je ljubše, jadrnica ali parnik, bo odgovoril parnik. Mezda na parniku je nekoliko višja in delo lažje.

Imamo mornarske domove in cerkve, da skrbje za dušo mornarjev, nihče se pa ne briga za njegov blagor na zemlji. Dajte mornarjem isto svobodo, kot jo ima delavec na suhem."

Vollicem v državi Indiana.

Neki gospod James E. Watson je razdelil letake, da rudarska organizacija podpira njegovo kandidaturu za senatorja.

Ta vest je neresnična.

GLASILO

Slovenske Narodne Podporne Jednote

Ishaja tedensko.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravitelstvo:
3019 SO. CRAWFORD AVE.
CHICAGO, ILL.

Večja na vse leto \$1.00.

ORGAN of the
Slovenic National Benefit Society
Issued Weekly.

OWNED BY THE SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY.

OFFICE:
3019 SO. CRAWFORD AVE.
CHICAGO, ILL.
Telephone Lawdale 3801

Subscription, \$1.00 per year.

Ameriški imperializem marsira.

Mnogo ljudi je še tako naivnih, da verjamejo, da ameriški kapitalisti zahtevajo večjo armado na suhem in najmočnejšo mornarico na svetu, da sovražnik ne uide v ameriško republiko. Srečni ljudje, ki verjamejo v to bajko, njih duse morajo biti tako nepokvarjene kod nedolžnih otrok, ki pazno poslušajo pravilne dade o zakletih princezinjah, viteških kraljevih princih, dvanašteroglavih zmajih in steklenih palačah, ne da bi trcnili z očesom. Veliki sta res nedolžnost in nepokvarjenost teh ljudi, ali je pa njih zahtevnost tako ogromna, da slišijo žvižgati plot o polnoči, ko najbolj trdno spe.

Najbolj srečnim se pri veri v to bajko počutijo naši imperialisti, ker so prepričani, da žive ljudje, katerih ne prepriča noben še tako jasen in razumljiv argument, na katere se lahko zanesajo, da bodo svinec jemali za zlato, dokler jim bodo kapitalistični časniki sugerirali, da svinec je zlato.

Po argumente ni treba daleč hoditi in tudi ni treba brskati za njimi v preteklosti, da se dokaže, zakaj naši imperialisti hočejo pomnožiti armado in mornarico. Argumenti leže pred nami, vsaki dan se pojavljajo novi; vidi in sliši jih lahko vsakdo, ki ni slep in gluhi ali nalašč ne igra uloge slepeca in gluha.

Vprav te dni odhaja ameriška bojna ladja "Tennessee" v Južno Ameriko, da osvoji trg za naše kapitaliste. Na "Tennessee" so veliki in majhni topovi, na nji je municije, da v par urah lahko razuje veliko, evetoe mesto v razvaline. Na tem potovanju ne bodo rabili topov na "Tennessee," kvečjemu če bodo na ladji streljali salut, ko pripluje v inozemsko luko. Ali nekaj drugega bo na ladji, ki v današnji kapitalistični dobi šteje več kot na večji top in najobsežnejši torpedo. Na njo so se ukreali zakladniški tajnik Me Adoo, predsednik trgovske zbornice v Združenih državah in poleg njih kopa ameriških velkapitalistov.

Potovanje ladje "Tennessee" v Južno Ameriko je simbolično. Ladja plove v južne vode, da pripori trg za naše veleindustrijale. Ali ni to znamenje, da so se ameriški velekapitalisti odločili, da bodo moralo ameriško ljudstvo braniti pridobljene trage za vsako ceno in proti vsakemu, ki bi se drznil ameriškem kapitalizmu iztrgati za nizko ceno osvojen pier. Kapitalizem je mednaroden. Ali moderni kapital je le tako daleč mednaroden, da brani, če je treba, produkcijo nadvrednosti proti socializmu. V današnji imperialistični dobi lahko opažamo, da so v kapitalizmu nagibi po narodni organizaciji in da bi rad svoj interesno sfero obdal s kitajskim zidom. Tako vidimo pri nekterih truših popolnoma naroden značaj, dasiravno opazimo pri njih želje po mednarodnem združenju, ki pa niso prinesle še bogve kako velikih uspehov. V vseh deželah sveta veleindustrija izloči mednarodno konkurenco z narodnim zapahom s pomočjo obrambne coilpne. In to je lahko razumeti. Zgodovina industrije potrdi, da je eksportna industrija prodajala izdelke na svetovnem trgu pod ceno, doma se je pa za izgubo občudila z osterškimi cenami. In po ravno takih zakonih se razvija kapitalizem v Združenih državah.

Potovanje bojne ladje "Tennessee" ima namen, da odpre trg Južni Ameriki industrijalnim izdelkom iz Združenih držav. Pred

vojno so industrijaleci iz Evrope zalagali republike na jugu z vsem potrebnim, zdaj so se pa razmere temeljito spremenile. Francija in Anglija ne moreta mnogo izvažati, ker je industrija preobložena z naročili za vojno, kar preostala delovnih sil, pa mora proizvajati za dom in kolonije. Avstrija in Nemčija sta popolnoma izločeni iz Južne Amerike valed blokada njujor obrežja. Prilika je ugodna za ameriške kapitaliste in popolnoma logično je, da jo hočejo izrabiti v svojem interesu. Ko po vojni nastanejo normalne razmere, bo položaj popolnoma spremenjen. Evropske države bodo skušale priboriti razaj izgubljene trage, in konflikt je tukaj.

Kako resno je našim kapitalistom, da pribore trge v Južni Ameriki, dokazuje dejstvo, da potujejo pod imenom "International High Commission," ki ga je rodil panameriški kongres v decembru v Združenih državah.

Za žene, hčere in netjakinje komisionarjev, ki se udeležijo potovanja z bojno ladjo, bo potovanje sprememba v njih življenju, nekakšen izlet za zabavo v tuje dežele. Razume se, da bo ameriško ljudstvo plačalo troške potovanja, da ne bo treba gospodil za hrano plačati centa. Ameriški pomorščaki na ladji "Tennessee" bodo lahko iz spodnjih krovov in od daleč gledali, kako se gospoda zabava na potovanju.

Me Adoo, ki je glava ekspedicije, je zet predsednika Wilsona. Predsednik je obenem vrhovni poveljnik mornarice in kot tak je podpisal ukaz, da bojna ladja "Tennessee" odpluje v interesu trgovine v južne vode.

Da, da! Imperializem marsira na prvem mestu. Njgove pustoševščine pa plačuje ljudstvo z denarjem in če je treba tudi s krvjo. Slepel ne vidi jo in gluhi ne slišijo!

Še ena vojaška predloga.

V prejšnjih izdajah smo povedali, kakšen je militarizem Garrisona, odstoplega vojnega tajnika, in predsednika Wilsona. V današnji izdaji se hočemo baviti s tretjo vojaško predlogo, ki jo je predložil Chamberlain, senator iz države Oregon.

Predloga je med vsemi načrti, kar jih priporočajo zastopniki in zagovorniki kapitalizma od Roosevelta pa doli do Wilsona najbolj demokratična, vendar pa ni to, kar se razume pod splošno ljudsko oborožbo ali ljudsko obrambo, dasiravno se ji najbolj približuje in bi jo marsikdo skoraj smatral za to, kar so socialisti zahtevali na svojih mednarodnih in narodnih kongresih.

Predloga je poznana pod senatno predlogo št. 165 in obsega nekakšno srednjo pot med švicarskim in avstralskim militarskim sistemom. Iz obeh sistemov je vzeto nekaj, tako, da ima predloga nekaj samostojnega, ameriškega.

Predloga določa, da se morajo vsi zdravi, krepki in za vojaško službo sposobni Američani izuriti v orožju in v vojaških vajah od dvanaajstega do štiri in dvajsetega leta. Ko so stari štiri in dvajset let postanejo brez nadaljnega vezbanja člani občanske rezervne armade.

Po tem načrtu bi se moral vsak ameriški deček podvreči sledečemu vezbanju.

Ko deček postane star dvanaajst let, vstopi avtomatično v občanski kadetni zbor, v katerem ostane šest let. V tej dobi gre skozi tri divizije.

Od dvanaajstega do štirinajstega leta je v prvi diviziji. Njegove vaje so telovadne in vojaške brez orožja. Vsako leto se mora vezhati 90 ur v soli ali pa v organizaciji, ki je enaka stezosledski (boy scouts).

S štirinajstim letom prestopi v drugo divizijo. Uči se rabiti puško in streljati v tanju v strelski galeriji. Učna doba je 90 ur vsako leto.

S šestnajstim letom prestopi v tretjo divizijo. V letu se učí 90 ur različnih vojaških vaj, poleg se še vezha 10 dni v vojnem taboru v poljskih vajah in streljanju v tarču.

Z osemnajstim letom postane član občanske vojske in vsako leto skozi šest let se mora vezhati ne manj kot 120 ur v letu, od katerih odpade ne manj kot deset dni na poljske vaje v taboru.

S štiri in dvajsetim letom prestopi v občansko rezervno.

Kdor hoče postati pomorščak, temu se dovoli, da se vezha na ladji mesto v vojnem taboru.

Predloga določa, da se mladeniče, ki se odtegnejo vezbanju kaznuje z denarno globo in zapornom. Delodajalec prepoveduje predloga strogo ovirati vezbanje mladin.

Od vezbanja so izvzeti mladeniči radi vere pod gotovimi pogoji, slabi značaji in prepovedano je vživanje alkoholnih pijač ob času vaj.

Občanska vojska in mornarica ne nadomeščata stalne armade in mornarice, ampak se njima le pridružita v vojnem času. Predsednik ima pravico mobilizirati občansko vojsko in mornarico. Kadar se vezhajo in če opravljajo regularno službo, prejmejo mezo regularne armade in mornarice.

Vsak kongresni okraj tvori vezbališče zase, ki je pod nadzorom častnika regularne armade. Predsednik imenuje častnike v občanski vojski, občanski mornarici in v rezervi, vendar pa mora vsak častnik napraviti izpit o sposobnosti, tako, da je za vse enaka ugodnost postati častnik v armadi ali mornarici.

Če se Chamberlainov načrt izvede, bi bilo v Združenih državah 8,000,000 sposobnih mož za orožje, ki bi bili v teku 24 ur mobilizirani.

Med vsemi načrti je Chamberlainov še najbolj demokratičen, ker bi morali služiti državi revni in bogati in tvegati zanjo življenje, če jo kapitalisti strmoglavijo v vojno, ali če bi ktera druga sila hotela podjarmiti Združene države.

Tudi v tem načrtu je še precej militarizma. Militaristično je, če ima predsednik pravico imenovati oficirje. To pravico bi morale v ljudski vojski imeti ljudstvo.

Če ljudstvo lahko voli sodnike, župane, senatorje, kongresnike in razne druge javne uradnike, lahko izvoli tudi svoje oficirje. Prevelik je tudi kongresni okraj kot vezbališči teritorij. Na tako velikem teritoriju se lahko brambovec v kompanijah, bataljonih in polkih tako premeša, da drug drugega ne poznajo. V pravi ljudski vojski mora poznati drug drugega. Če sta sosedla prideljena pehoti ali konjeništvu, morata biti oba eni kompaniji ali eskadronu, če mogoče v enem voju. Ljudska vojska, če je ljudska vojska, mora biti formirana tako, da v stotnji poznajo drug drugega. N. pr. v večjih mestih tvorijo brambovec iz bližnjih ali stotnje, bližnje stotnje bataljon in bližnji bataljoni polk. Vsak občan, ko se prične vezhati v orožju, mora imeti orožje s potrebnim strelivom doma in ostati mora v njegovem domu, dokler ga veže dolžnost, da se odzove klicu mobilizacije.

Če se občane pokliče pod orožje, morajo ostati njih civilne pravice nedotakne in podvrženi morajo biti za vse prestopke civilnim sodiščem. V to svrhu se morajo odpraviti vojaška sodišča in vojaški zakonik.

V ljudski državi ne bi smel imeti pravice mobilizirati ljudske vojske, nihče drugi kot zbornica. V ta namen je treba vzeti pravico do mobilizacije predsedniku in guvernerjem.

Stalna armada v tem smislu kot jo imamo danes, mora biti popolnoma odpravljena. Nadomestijo jo ljudski brambovec, ki žele postati podčastniki in častniki in služijo le toliko časa, dokler hodijo v vojaško šolo, ki pa njsijo uniforme le na vezbališču in v službi, drugače so oblečeni civilno.

Odpravljena mora biti tudi sedanja milica, ki je militaristično organizirana. Tako bi se dala še mnogo povedati, kako naj bo organizirana ljudska vojska, ki ne sme služiti v noben drug namen, kot da brani deželo pred sovražnim vpadom in ljudske pravice, če je treba.

Kam privedejo države militarizem, tajna diplomacija in napol avtokratična vlada, vidimo sedaj v Evropi. Če bi v evropskih državah, ki so zapletene v vojno, imeli ljudsko vojsko, to je splošno ljudsko oborožbo, mesto militarističnega aparata, bi se ta spor najbrž reševal pri zeleni mizi mesto na bojišču. Militarističen aparat je kriv, da so narodi morali hočeš nočeš v klavnico in se še danes koljejo med sabo, dokler motetel, ki so gospodarji nad militaristično mašino, ne izrečejo dosti je klanja, zdaj sedemdeset zeleni mizi in izravnamo, kar nismo mogli na bojišču.

Prepričani smo, da ameriški kongres ne bo sprejel splošne ljudske oborožbe in tudi ne Chamberlainovega načrta, kot je predložen senatu. Ameriški kapitalisti so ravnatoko proti vsakemu demokratiziranju vojske in so za militarizem kot njih tovariši in kronani vladarji v Evropi. V ojačenju militarizma vidijo ameriški kapitalisti pomnoženje svoje moči in znižanje ljudske sile. Ljudska vojska pa pomeni pomnožitve ljudske sile in znižanje kapitalistične moči.

Znani francoski socialist Vaillant je rekel: Kakor je ljudski državi potrebna splošna in enaka volilna pravica za obrambo svobode, ravnatoko je potrebna tudi splošna ljudska oborožba. Kar je povedal Vaillant, to vedo tudi kapitalisti in zato se vpirajo zahtevi po splošni ljudski oborožbi.

Kapitalisti vedo, da se ljudske vojske ne more izrabiti ob času štrajka v njih interesu. Znano jim je, da ljudska vojska ne pojde v njih interesu požigat in morit v tuje dežele. Prikrto jim ni, da je ljudska vojska najboljša obramba za pridobljene ljudske pravice in da se ne more izrabiti za državni preobrat v interesu kapitalistov ali male avtokratični idejami navdahnene klike. In to so razlogi, da so kapitalisti za militarizem in proti splošni ljudski oborožbi.

Mogoče se nas vpraša, zakaj razpravljamo o tem vprašanju, če smo prepričani, da kongres ne sprejme splošne ljudske vojske in je le za ojačenje militarizma.

To vprašanje je zdaj na dnevnem redu in častnikarska dolžnost nas veže, da spregovorimo o njem.

Kapitalisti niso le za ojačenje militarizma, ampak so tudi proti zakonitemu osemurnemu delavniku, proti omejitvi otroškega dela, proti varstvu materinstva, proti zavarovanju za slučaj bolezni, nesreče in starosti. Kapitalisti so proti vsaki socialni reformi, so proti socializmu in sploh proti vsakemu zakonu, ki naklada njim bremena in razbremenjuje ljudstvo. Ali kljub temu zahtevamo in tirjamo, dokler ne dosežemo svojega cilja.

Če človek ne vbije podivjanega bika s prvim udarcem, da si ohrani življenje, vdari ga drugič in siicer tolikokrat, dokler ga ne pobije na tla. Z militarizmom je ravnatoko. Če ga ne moremo odpraviti s prvo zahtevo, se ga drobi in mu spodrežuje korenine, dokler ne vsahne.

Militarizem tvori nevarnost za vojno, militarizem je nasprotnik ljudske svobode, militarizem je opirališče tiranov in ljudskih tlačiteljev, militarizem je orodje, s katerim lahko manjšina vlada večino. Splošna ljudska oborožba je v diametralnem nasprotstvu z militarizmom in zato ne marajo zanjo vsi — militaristi in pacifisti, ki hočejo živeti na troške ljudstva, ga odirati, tlačiti in izkoriščati, četudi so v manjšini in če bi prav parlamentarna večina legalnim putem odpravila medno suženstvo.

Razne vesti.

— Nova pogodba rudarjev. Vsa znamenja govore, da se doseže nova pogodba na podlagi "mine run sistema," če se ne pokažejo kakšne izredne ovire. Glavna zahteva rudarjev je, ki je tudi pravična, da ne premog tehta, preden pride na mrežo. V nekterih državah je ta reforma pri tehtanju premoga že uvedena, mejtem ko v nekterih rudarskih distriktih prvo presejejo premog, potem ga še le tehtajo. V takih distriktih so plačani rudarji od premoga, ki ostane na mreži. Operatorji so skrbeli, da luknje v mreži niso bile majhne in da so padali skozi že precej veliki premogovi drobci, za katere ni rudar prejel centa plačila.

Operatorji so ta premog porabili doma v svoji strojnici in prodajali so ga v tovarne, elektranje in na parnike. Tako ravnanje je krivično in zahteva rudarjev po "mine run sistemu" je popolnoma logična, ker noče nihče delati zastoj.

— Kdo je proti omejitvi otroškega dela? Nihče drugi kot mogočna "Delodajalska zveza." James A. Emery, pravni zastopnik te zveze, je pred senatnim odsekem pobijal Keaten - Ovensovo predlogo za varstvo otrok. Gospod advokat je najprvo povdarjal, da ne t asprotuje, če se omeji izkori-

šanje otrok. Seveda! Tako govore vsi zagovorniki kapitalizma. Nasprotniki niso omejitve izkoriščanja otrok, ali če se hoče omejiti izkoriščanje otrok, najdejo "gospodje sto ugovorov proti omejitvi."

Gospod Emery tudi ni bil v zadregi za izgovore in svaril je senatorje, če uvedejo zakon za varstvo otrok, da bodo kmalu sledili drugi zakoni za varstvo odraslih delavcev.

Mi sicer ne vemo, če bodo taki zakoni takoj sledili prvemu socialnemu zakonu, resnica pa je, da bodo prišli. Zavedni delavci danes neizprosno zahtevajo, da se z zakoni omeji izkoriščanje človeške delovne sile. In kar zavedni delavci zahtevajo, katerih armada se veča od dne do dne, pride tako gotovo, kakor je resnica, da se zemlja suče krog sonca, pa če je to vseč ali ne g. Emeryju in tistim gospodom, ki jih zastopa.

— Izredna konvencija rudarjev 17. distrikta. V West Virginiji so nekteri bivši člani rudarske organizacije pričeli sejati laži med organiziranimi rudarji, da bi razdrili organizacijo, ki se je vstvarila z velikimi žrtvami. Da se spodreže to rovarsko delo, so sklicali izredno konvencijo za dne 9. marca v Charleston.

Vsak zaveden in pameten delavec razume, da cepljenje delavcev v organizaciji pomeni napeljavanje vode na mlin delodajalcev. Če se takemu razdoru pravčasno ne napravi konec, bodo v West Virginiji zavladale razmere, kot so bile pred rudarskim štrajkom.

Mi iz srea želimo, da po izredni konvenciji, ki bo gotovo natančno preiskala vse pritožbe, zopet zavladala sloga med rudarji v 17. distriktu. Dokler so delavci združeni, so nepremagljivi, nezdrušeni so pa igračica v rokah delodajalcev.

— Zakon za kolonizacijo na javnih zemljiščih. Američanov se drži še lep kosček hinavščine, seveda so tega krivi kapitalistični listi, ki znajo lepo plakati, kakšne grozote so se vršile v Belgiji, na Poljskem in na Turškem. Tako pretresljivo znajo opisati sličice stradajočega ljudstva, ki strada nam nekje v Evropi ali v Aziji, da človeku poka žalosti srce. Ti listi ne vidijo stradajočih delavcev na zapadu, ki so jih tjekaj zgrabili z oglasi v kapitalističnih listih, češ, da je dela za vse na zapadu. Cela krdela stradajočih delavcev pohajajo od mesta do mesta na pacifičnem obrežju.

Da se delavcem vsaj nekoliko odpomore, je kongresnik Robert B. Crosser iz države Ohio predložil predlogo, ki določa, da se ustanovi narodni kolonizatorični urad. Naloga tega odbora je, da odbere javna ali privatna zemljišča, ki so sposobna za farmarstvo, živinorejo, gozdarstvo in se jih kolonizira. Predloga nadalje določa, da se javnih zemljišč ne sme rabiti v druge namene kot kolonizatorične. Ko so potrebna zemljišča odbrana, ima kolonizatorični urad izdelati podroben načrt za kolonizacijo.

V to svrhu določa predloga \$50,000,000, ki naj se posujejo kolonistom v zneskih po \$20 in proti 3%. Kadar kolonisti vrnejo posojeni denar ali v tisti meri kot ga vračajo, naj se odpro nova zemljišča kolonizaciji.

Predloga določa, da se uvede oseniurni delavnik za delavce, ki opravljajo javna dela v kolonijah in njih plača ne sme biti nižja kot je v navadi v tistem kraju. Otroci pod 16 letom ne smejo opravljati javnih del.

Crosser hoče s to predlogo znižati število brezposelnih delavcev in obenem odpreti neobdelana zemljišča kulturi.

— Statistika tepe prohibicionistične fanatike. Združene dobrotnorne družbe v Chicagu so pričele prošnjo za prestovoljne darove v raznih dnevnikih. V prošnji povdarjajo, da so pomagale 30,000 osebam, med katerimi so le 3%, ki so udani pijači in vsled pijačevanja zabredli v revščino. Do sedaj so dobrotnorne družbe in prohibicionisti vedno učili in povdarjali, da je opojna pijača kriva vse revščine na svetu. Pametni ljudje so že zdavnaj rekli, če bi bilo res, kar trdijo prohibicionisti, bi morali biti mohamedanci najbolj krepotni in bogati ljudje na svetu. Kako je s krepotjo med mohamedanci, katerim koran prepoveduje vživanje

opojnih pijač, ne vemo. Znano nam je, da so med njimi ravno tako veliki siromaki in revščiki, ako ne večji, kot med ljudmi, ki vživajo opojne pijače. To nam je znano o mohamedancih, nismo pa verjeli, da nekega dne pridejo ha dan z dokazi dobrotnorne družbe, ki so tudi zapisale prohibicijo na svoj prapor in dokažejo, da so med siromaki našli le tri odstotke pijači vdanih oseb in nad 19,000 oseb, ki so zabredle v revščino vsled brezposelnosti. To priznanje postavlja celo teorijo prohibicionistov na glavo in govori odločno, da brezposelnost rodi pomankanje in revščino, ki zopet prisilita ljudi, da postanejo huda delci.

Ameriška prohibicija je velika prevara, ki služi mnogim političnim grafarjem, da si polnijo žep, da sami pijo žganje, pivo in vino, drugim pa priporočajo vodo.

— Iz premogarskih naselbin in Fort Smith, Ark., poročajo, da sta okrajni in državni pravdnik in rudniški nadzornik vložila pri sodišču prošnjo za sodnijsko prepoved, ki naj zapove Western Coal & Mining Co. zapreti rudnik šte. 17 pri Jenny Lindu, dokler družba ne izvrši del, ki so potrebna, da bo jama varna. Dokazano je, da je ta rudnik prava in nevarna past za rudarje, ima slabo ventilacijo in nima posebnega hodnika za slučaj nezgode.

Iz Springfielda, Ill., poročajo, da se vrše izpiti za rudarje dne 10. t. m. v Du Quoin dne 11. t. m. v Belleville; 14. t. m. v Brees, dne 15. t. m. v Staunton in dne 16. t. m. v Springfield, Ill.

Iz Sagamore, Pa., poročajo, da se je v rudniku P. B. & R. Co. odtrgala od stropa škrovlina in pokopala pod seboj Ch. Dearheart in M. Caposkina, ki sta obeležala mrtva. Neki Giovanni Stevano se je rešil na čudovit način in ima le kožo opraskano po telesu.

Iz Coshoctona, O., pišejo, da delajo v vseh rudnikih, a delavskih moči je dosti. Zaprti so rudniki San Toy, Moxahala Buckeye, Gazoline in Canelville. Rudarjem se ne priporoča, da bi tje hodili za delom.

Iz Jenny Lind, Ark., poročajo, da sta bila vsled pregodne eksplozije vbita streljača Hugie Fulford in Frank Ewing v rudniku šte. 17, lastnina Western Coal & Mining Co. Rešile so našli posebrečna tovariška miljo daleč od navpičnega rova in ju prinesli mrtva iz jame.

Iz Coaltona, Okla., poročajo, da so zaprti rudnik šte. 2, lastnina Oklahoma Coal Co. Rudnik šte. 2, lastnina Pleasant Valley Co. je še vedno zaprt in ne sliši se glasa, da ga odpro.

Iz Horinga, Pa., poročajo, da je v rudniku Terminal Coal Co. padel koš 75 čevljev globoko v navpičnem rovu. V njem je bilo 10 rudarjev, vendar ni bil nihče vbit, dasi so dobili nekteri težke poškodbe. Za isti dan so ustavili delo, da pregledajo mehanizem. Drugi dan so pričeli z delom. Pranic se ne bo treba čuditi, če nekega dne zgodi še hušja nesreča.

Iz Buxtona, Iowa, poročajo, da delajo še precej stalno. Bosi so dobili nalog, da spravijo kolikor mogoče premoga na površje. Zaslugek ni velik, ker primanjkuje vozicikov in so rudniki prenapolnjeni z delavskimi močmi. V Whiteburgu je delo suspendirano in mogoče ne prične delati preje, dokler ne dobi nazaj svojega mesta Valentine Palterini, ki je zelo delaven za rudarsko organizacijo.

Iz Pittsburga, Kans., pišejo, da prične konvencija za 14 distrikt dne 13. marca t. l. Na dnevnem redu so važne točke, pogodba in drugo. Dne 17. maja bodo med seboj tekmovali reslni oddelki. Navzoč bo delavski tajnik W. B. Wilson, ki bo nagovoril rudarje in pozna temeljito življenje rudarjev.

Iz Harrisburga, Ill., poročajo, da kroži vest, da v kratkem prično na zapadu od mesta s pripravljalnimi deli za otvoritev novega rudnika Saline County Coal Co. Resnično povedano, da rudarji v tem okraju ne potrebujejo novih rudnikov. Bolj pametno bi bilo, da bi rudarji delali stalno v obstoječih rudnikih in da bi ne bilo delo tolikokrat suspendirano kot lani poleti.

— V Pittsburgu, Pa., štrajkuje strojniki pri tvrdki Miller Saw Trimmer Co. Delavci zahtevajo osemurni delavnik.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: John Vogrič, box 214, LaSalle, Ill. I. Podpredsednik: Jože Bratkovič, R. F. D. 4, Box 86. II. Podpredsednik: Jofef Kuhelj, 9469 Ewing ave. S. Chicago, Ill. Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Telephone Lawndale 4635.

NADZORNI ODSEK:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa. Paul Berger, 741—1st St., La Salle, Ill. F. S. Tauchar, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, 811 95th Ave., New Duluth, Minn. Anton Peterlin, 6307 St. Clair Ave., Cleveland, O. Jože Raduljak, 679 box, Smithton, Pa. Rudolf Pleteršek, 436 box, Bridgeville, Pa. Albina Hočvar, 680 Washington St., Milwaukee, Wis.

UREDNIK "GLASILA":

Jože Zavertnik, 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair ave., Cleveland, Ohio. Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika. Pritožbe glede nerednega poslovanja na predsednika nadzornega odseka Jože Ambrožiču. Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hrastu. Vse druge stvari, ki imajo stik z "Glasilom", izvenmi spremembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu, 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Življenje sužnjev v Ameriki.

ČOLNAR.

Spisal Friderik Gerstaecker, poslovenil J. Z.

Najprvo je prišel do velikega stroja za čiščenje bombaža, ki je bombaž očistil zrno. Visoki kupi zrna so ležali drug poleg drugega in govorili o bogati žetvi. Potem je stalo več majhnih, nizkih koč, precej raztreseno naokoli, o katerih Jack ni vedel zakaj služijo. Končno je šel mimo hlevov, poleg katerih so stale zamorske koe, od tukaj pa do prave zamorske vasi z ulicami in enako zgrajenimi kočami s številkami. Majhne bele in okusno pobarvane koe so napravile nanj ugoden vtis, vrtovi krog njih so pa pričali, da smejo zamoreci delati tudi zase. Pred nekaterimi kočami so sedeli stari in bolni možje in žene, krog njih so se igrali nagri otroci na solne, ki so se smejali, vriskali in lovili.

"Hm," je rekel Jack tiho, ki je rad govoril sam s sabo — "tote ne izgleda slabo in četudi nočem menjati z njimi, zamorske vasi sem si predstavljal mnogo slabejše. — Dober dan stari!" — je pokimal prijazno starcu, ki je s snežnobelimi lasmi čepel na pekočem solneu in nadzoroval kopo razgrajajočih malih dečkov — "kako se počutiš? — Izbral si gorak prostor."

Stari ga je motril čudeč se in ni odgovoril besede. Napravil je ponižen priklon in gledal predse, mejtem ko so se malenčki ob prihodu belopoltnega tujca razkropili in poskrili za koe.

"Halo," se je smejal čolnar in zel za dečki, "vgriznil bi vas ne bil. Kako paglavei skačejo! Stari je pa prelen, da bi odprl usta in se peče tukaj na solneu, da se mu izcedi zadnja kaplja masti, ki se drži zadnja suhih reber."

Semintje je še parkrat obstal, kjer je videl posamezne gruče. Njegov prihod je povsod povzročal enak uspeh. Končno je stopal, ne da bi se brigal za roje malih črnecev, počasi med njimi naprej. Ker se je bližal gospodarjevi hiši, se je njegova pozornost obračala nanjo. Nehote so njegove oči iskale vitko, belo oblečeno dekle, o kateri je upal, da jo zagleda kje na verandi. Odločil se je, da ne gre proč, dokler jo zopet ne vidi. Ker za celi dan ni imel drugega dela, je imel dosti časa na razpolago. Nekje se mora zopet prikazati.

nasadnikom ni bilo všeč, če so hodili tujei po njihovem ograjenem svetu in občevali z zamoreci. Na severu gre lahko vsakdo, kamor ga je volja, in tako je stopal tudi Jack ne zmeneč se, če je komu všeč ali ne, počasi proti mestu, kjer je slišal glasove in kjer ga je kmalu presenečenje prikovalo na mesto.

Približal se je glavnemu posloju plantaže, gospodarjevi hiši, ki se je z značno in cvetlicami okrašeno verando prijazno prikazovala izza temnih listov oranžnega in granatnega drevja in izza tisočevih cvetov katalp. Zgoraj na verandi je spoznal dve svitlo oblečeni ženski, ena še mlado cvetoče dekle, komaj staro šestnajst let, druga najbrže njena sestra — pa šest let starejša od nje. Ali mlado dekle iz močvirja ni bilo med njima, pa tudi je ni mogel izslediti gori pri oknu.

"O, ne tepite me!" je prosil tiho tožeč glas ne daleč od njega v gruči, ki je stala v vrtu in katere do sedaj še ni opazoval. "Vsi hudiči," je nehote prišlo iz ust čolnarja, ko je videl lepo dekle iz močvirja z jokajočimi očmi in zvezanimi rokami pod sirovimi pestmi par zamorcev. Boječi, v bližini stoječi zamorec so se ozrli nanj, ali on ni videl in slišal drugega kot tresočo deklice. Kri mu je s tako silo udarila iz srea v lice, da se mu je zabliskalo pred očmi, mejtem ko je desnica krčevito prišla za puško na rami.

"Ne tepite me, nedolžna sem, je prosila dekle," aligator je ležal prav pred menoj — videla ga nisem, in ko je zadet od kroglice, ki jo je izstrelil tuj mož, udaril po meni, sem iz strahu izpustila vbovega malega psička."

"Naučila te bom, da boš vbodoče imela oči odprte!" je rekla starejša dama na verandi. "Mr. Hoof izvršite stvar, solnce me je pričelo peči."

"O, gospodična Evgenija, prosite zame!" je prosila nesrečnica in dvignila zvezani roki proseče proti mlajšemu dekletu.

"Ne, grda Salij," je viknila mlajša v otročji trmi, "ker si slabo pazila na mojega malega, vbovega Jolija, zaslužiš kazen. — Jokala bi, da mi izpadejo oči, ker ga je požrl ostuden aligator — — vbova, vbova, mala živalica!"

Jack je videl, da mr. Hoof, paznik, stoji poleg dekleta in drži zamorski bič v roki. Z levico je prijel nesrečnico za ramo in jo hotel udariti. Jacku se je zdelo, da sanja.

"Se tudi takoj zgodi gospodična," je čolnar odgovoril odločno, "ko izvem, kdo vam daje pravico v Louizijani bičati belopoltno dekle? Proklet naj bom, če — — —"

"Moj fantič bodite prijazni in hranite besede," mu je segel v besedo paznik in ga gledal zaničljivo. — "Nobenemu tukaj ne pride na misel, da bi bičal belopoltno dekle. . . . Tale punica prihaja iz zamorske krvi in zdaj bodite tako prijazni, da greste od tukaj. Upam na vašo korist, da ne pripadate k abolicionistom."

"Iz zamorske krvi," je vzkliknil zdaj Jack napol omanjen od te vesti, "pa ima kožo kot novopadli sneg?"

"Ali želite še kaj?" je rekel paznik s porogljivo vljudnostjo. "Zakaj ne gre?" je vprašala starejša dama zgoraj, mejtem ko je mlado nesrečno dekle z blede mi lici trepetalo pod pestjo surovega paznika.

"In četudi — k vragu še enkrat!" je vzkliknil mladi mož, ko je videl nase obrnen boječ in proseč pogled nesrečnice — "še nekaj želim, ti prokleti skilež, in če bi ne bilo tam tukaj, bi ti s pestjo dokazal, da si ničvreden tatunski malopridnež. Zdaj nimam časa za to, vendar pa lahko dokazem, da je vbovo dekle nedolžno."

"Sir, ne potrebujemo vaših dokazov," je rekla ponosno krasotica na verandi. "Bodite prijazni, odstranite se iz vrta in se ne vtičkajte v stvari, ki vam ne gredo mar. Ali ni izgubila psa?"

"Seveda," je rekel čolnar, "bil sem zraven, ko se je zgodilo. Aligator je ležal na njenem potu — stopila je skoraj nanj in moja kroglica ga je zadela od zadaj v glavo. Ko je udaril z repom, ni manjkalo za palec, da je ni potegnil s sabo v vodo — skoraj se jo je dotaknil. Samoposebi se razume, da je izpustila malega ščeneta. . . . Spustila bi otroka, če bi ga imela v naročju."

"Kakšna sirovost," je viknila dama razjarjeno; "proč z vami, če ne vas bodo moji ljudje naučili, kakšne so navade v Louizijani. Če ne gre prostovoljno, mr. Hoof pošljite po šerifa."

Jack je stal, kakor če bi ga kdo udaril po glavi — dekle je zamorske krvi, in ne radi prestopka, ampak radi nezgode, ki jo je sam povzročil, izročeno njenim krvnikom. — Kot z železnimi prsti je držal puškino cev. Kaj naj pa sam stori proti množici. Nji bi še mogoče kljuboval, ali kaj naj stori proti zakonu? Gospodar je imel vso oblast nad svojimi sužneci. In milost. . . . ali je bilo pričakovati milosti od krvnikov. Zamorski priganjanci so se zdaj v družbi sužnjev bližali na miglje paznika in Jack se je spomnil svarila kapitanove žene: naj se ne vmešava v nobeno stvar, ki ima zvezo z zakoni in sužnjemskimi napravami. Bil je pameten, da je spoznal, da ne opravi nič s sijo in z besedo. V sled tega je zaničljivo pogledal celi prizor in stopal potem počasi prek plota, ob katerem se je vila ozka pot. Tam je obstal in se odločil, da hoče videti do konca celo početje.

"Prosim sir, tukaj nimate kaj iskati," mu je zaklical paznik, "zapustite plantažo, če ne bomo skrbeli, da boste hodili."

"Da ti, ti žoltokožni lopov?" je zaskripal mladi mož z zobmi, — "tukaj stojim na kolovozu, izven tvojega plota, pridj sem k meni in drzni se povedati v obraz, da moram proč od tukaj. Če vas je sram pred belopoltnim človekom bičati dekle, dobro, potem pojdite kam drugam, če mogoče v temno sobo, ali pa počakajte noč; s tega mesta se ne umaknem."

Paznik ga je pogledal lisiče, dama na balkonu je — pa rekla jezno: "Pustite neumneža stati tukaj, če ga veseli, in začnite z vašim delom. Ali naj vam četrtič zapovem?" — Jack jo je pogledal in navadno lep obraz je bil razoran od slabe strasti, in njemu se je zdelo, da je bolj podobna hudiču kot ženi.

Mladi tujec, ki je jeznil prejšnji večer v spremstvu dam, je stopil zdaj na verando, ki je doslej stal med durmi. Pripognil se je k sestram in njima dozdevno nekak šepetal; obe sta skimali in starejša je zapovedovalno mahnila z desnico. Paznik je zopet zgrabil žrtev in Jack je videl, kako je nekaj nesrečnemu dekletu šepetal v uho, ki se je s studom obrnila od njega in vzkliknila: "Izvrši našihujše!"

"Dobro, moja golobica," se je smejal malopridnež, "to se lahko

zgodil," in v prihodnjem trenutku je zadel njegov bič nežno, trepetajoče bitje, da je krvav trak na belem, tankem platnu takoj označil sled njegovega težkega biča.

Jack je čutil, kako mu srčena kri ledeni in trgalo ga je v njegovih udih, da bi najraje dvignil puško in ustrelil krvnika kakor preje aligatorja. Občutil je, da je paznik še večja zver. Ali bil bi kazniv po državnih zakonih, dekletu bi pa tudi ne pomagal. Nekdo drugi bi prevzel mesto paznika — bila je le zamorka, ki so jo bičali. Oči je obrnil proč od strašnega prizora in videl kako so se da ni tam gori smehljali in gledali, kako kaznujejo dekle, mejtem ko so jim zamorske deklice pihljale z velikimi pahljicami iz pavovih peres. Oko starejše je slučajno obviselo na čolnarju, ko jo je pa čolnar pogledal jezno in zaničljivo, se je ponosno obrnila proč proti obiskovalcu iz New Orleansa, kateremu je rekla par besed. Pa tudi on je bil z mislimi dozdevno odsojen: ni ji odgovoril in ko se je užajena obrnila za njim, se je damama molče priklonil in zapustil verando.

Dekle je stisnilo spodnjo ustnico z zobmi, mejtem ko je udarec za udarec padal po njenem hrbtu. Nakrat, kakor da se je porodil v nji hiter sklep, je dvignila roko in zaklicala:

"Dosti — odvežite jo mr. Hoof; upam, da si zapomni in bo v prihodnje bolj pazljiva," in ne da bi še enkrat pogledala dol, je s sestro vstopila v hišo.

Dekle je prenelo udarec kot junak. Njen život se je tresel, ali njen mrliskobledi obraz ni z najmanjšim spremljanjem govoril o strašnih bolečinah, ki so divjale v njenih udih. Še le tedaj, ko je paznik umaknil roko z njenega ramena in je na povelje gospodarice pobesil bič, se je opotekle, storila par korakov naprej in se onešvestila.

(Dalje prihodnjšč.)

— Utopljenec. Iz Savinje pri železnikem mostu so našli truplo bivšega učitelja na Teharjih. Rudolf Delakorda. Pokojnik je služil kot četovodja pri vojaki; udeležil se je lani s 87. pešpolkom bojev na severu, odkoder se je bolan vrnil. Zadnje čase je bil vedno nekam otožen in pobit; kaj je gnalo mladega moža v smrt, ni znano. Delakorda je mogoče spoznal, da je moral ljudi za interese kapitalistov in kronancev in žel je rajše prostovoljno v smrt, kakor da bi se še enkrat vrnil na bojišče morit nedolžne in neznane ljudi.

Advertisement for Sever's Kidney and Liver Remedy. Text: 'Kadar vas hrbet boli', 'Severa's Kidney and Liver Remedy', 'Zapeka'. Includes a testimonial from Mr. Charles Raducha and contact information for W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

Advertisement for Henry J. Schnitzer, Bankir. Text: 'VBAKEMU, kateri mi pošlje naslove svojih prijateljev in znancev', 'HENRY J. SCHNITZER, Bankir', '141 Washington St. New York.'

Advertisement for Dr. Adolf Mach, Sobodravnik. Text: 'DR. ADOLF MACH, SOBODRAVNIK', 'Uradne ure: 9 do 12 dop. 1 do 8 pop. 7:30 do 9 večer. Ob nedeljah po dogovoru.', '3601 S. Lawndale Av. vogal 26 St. CHICAGO, ILLINOIS.'

Advertisement for Saloon & Restaurant. Text: 'Telefon: Canal 3014 NARDAPI', 'SALOON & RESTORAN', 'JABRNO & OMAHNS', '1205 S. East Ave. prof. Center.'

Advertisement for Glasilu S. N. P. Jednote. Text: 'AKO se še niste naročili na bodoči dnevnik "Prosveto"', 'AKO hočete svadeti za naslov kaknega Valoga narodnika, manaca in prijatelja.', 'AKO imate na prodaj kako zemljišče, farmo, trgovino ali hišo.', 'AKO hočete — da bode Vaša trgovina, ali podjetje še bolj napredovalo.', 'OGLAŠUJTE v največjem slovenskem tedniku v "Glasilu S. N. P. Jednote"! 13,000 naročnikov.'

Large advertisement for Jos. Triner's Bitter Wine. Text: 'STUD DO JEDIL.', 'V LEKARNAH', 'Kaj je vzrok izgube slasti do jedil? Večkrat se pripeti, da na neskrat ugubimo slast do jedil in da se nam celo studi. Zdi se kot bi narava sama zahtevala, da zmanjšamo jemanje jedil, ker jih ne moremo prebaviti. Oslabljeni prebavni žilci ne morejo več prebavljati kot navadno in zato se uprejo vzeti več. To znači, da potrebujemo pomoči, da zopet pričnejo svoje delovanje brez utrujenosti. Mi priporočamo TRINERJEVO Ameriško Prebavno Grenko Vino. Ta vlezana zmes bode najprvo izčistila notranje prebavne dele, jih očistila in dala jim dovolj moči. Zguba slasti in stud do jedil se bode pelagoma ugubil in vi boste zopet imeli SLAST DO JEDI, OJAČEN ŽIVOT IN MOČ ZA MISLITI. Kakor hitro pripomočki na veselo življenje primanjkujejo, morali bi rabiti Trinerjevo ameriško prebavno grenko vino in spoznali boste zašadedni, da je zelo koristno. Rabite ga tudi proti NEREDNOSTI PO JEDI, KAPITJU, KISLO ALI GRENKO KOLICANJE, RIGANJE, FLIN — UJED. Lahko ste gotovi, da Trinerjevo ameriško prebavno grenko vino vam bode dalo pomoč. Venka družina morala bi vedno imeti dobro zdravilo proti kašlju pri rehan. Morali bi najraje imeti Triner's Ough Sedative, kateri ne vsebuje strupenih snovi, kot morfin in kloroform. Rabite proti kašlju, bronhitisu, nagrijanju, bolečinam v grlu i t. d. Cena 35c in 50c. Po pošti 35c in 50c. CENA \$1.00. Jos. Triner, IZDELOVATELJ, 1333-39 So. ASHLAND AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Zgodovinski dokument.

"Jugoslov. soc. zveza" ameriškega kongresa o položaju Jugoslovancev v Evropi.

Socialistični kongresnik Meyer London je svoječasno vložil v kongresu predlog, ki poziva predsednika Wilsona, naj stori korake, da se uidejo nevtalne države na mirovni konferenci, ki naj ponudi v vojni zapletenim državam svoje posredovanje.

Predlog obsega načela, po katerih naj se sklepa mir, in med temi je osvoboditev podjarmljenih narodov.

Socialistični kongresnik Meyer London je nadalje omogočil, da morejo zastopniki prizadetih narodov izraziti svoje želje pred kongresnim odbcom za zunanje zadeve. "Jugoslovanska soc. zveza" je izdelala spomenico v ta namen in jo izročila znanemu českoslov. socialistu Charles Perglerju, ki je bil v zastopstvu "Česke socialistične zveze" v Washington, da jo izroči kongresnemu odboru.

Spomenica "Jugoslovanske soc. zveze" je postala uradni zgodovinski dokument, ker so jo uvrstili med kongresne spise.

Ta važen korak, ki ga je storila "Jugoslovanska soc. zveza" je zgodovinskega pomena. Časnikarska dolžnost nas vede, da približno spomenico in ji tako približno do razširjenja med Slovenci, ki smo tudi Jugoslovani in nam kot takim ni vseeno, na kakšen način naj se sklepa mir. V spomenici je mojstersko povedano trpljenje Jugoslovancev in izraženo so ovire, ki so jih vspravili mogotci in vladarji, da se do sedaj Jugoslovani niso mogli zdiniti v en narod.

Odboru za zunanje zadeve, zbornica poslancev, Washington, D. C.

Jugoslovanska socialistična Zveza popolnoma soglasna s resolucijo poslanca Meyer Londona, vloženo v kongresu dne 7. decembra 1915, in predlagajočo, da naj stori predsednik Zedinjenih držav primerne korake za konferenco nevtalnih dežel, ki naj ponudi bojujočim se narodom svoje posredovanje za mir. Jugoslovanska Socialistična Zveza tudi s popolnim prepričanjem odobrava načela, ki naj bi jih omenjena konferenca vzela za podlago svojih razprav.

Jugoslovanska Socialistična Zveza zasleduje z grozo in trepetom strašno klanje in postojenje v Evropi, ki mori ljudi na milijone in uničuje nepreveljavljive vrednosti, sadove dolgoletnega dela in globoke uma, ki pa grozi, da obremeni prizadete narode še za dolgo prihodnost s strašnimi moralnimi in materijalnimi škodami, z armadami nesposobnih ljudi, z neznanimi dolgotrajnimi davki, z nerodovitnostjo zemlje, z razdejanjem in katastrofalno brezposelnostjo, z degeneracijo plemena in s fanatičnim narodnim sovraštvom.

Tem manj pa moremo biti ravnodušni vprčo grozne tragedije narodov, ker vidimo in čutimo, da pljuskajo razburkani valovi vojnih posledic čez ves svet in ne prizanašajo niti Ameriki. Da, Zedinjene države s svojo geografsko razsežnostjo, s svojim visoko razvitim gospodarstvom, s svojimi množičnimi stiki in zvezami z narodi vzhodne hemisfere so še v posebni meri izpostavljene vsakovrstnim zapletenim, iz katerih lahko nastane povsem nenadoma najnevarnejša kriza.

Vrhutega prihaja še v poštev, da so Zedinjene države dežela velikega naseljevanja, in klor si je na tej strani Atlantika poiskal novo polje dela in stremljenja, je večinoma zapustil v Evropi bližnje ali oddaljene sorodnike, ali pa vsaj znanec in prijatelj, katerih usoda se ga že s čisto človeškega stališa dotika. Že ti čisto humanitarni obziri bi dovolj opravičili našo vročo željo po miru.

Predlog poslanca Meyer Londona izhaja s povsem pravih stališča, da bi se sklenilo v razmeroma kratko premirje, če se ne uredi razmere v zavi Evropi na podlagi pravih načel, ki bi čim bolj zadovoljila narode in odpravila kričeča nasprotja in s tem vzroke za nove vojne. Od močnejšega diktiran mir, ob katerem bi zmagovalce izkoristili ugodnosti svojega položaja na škodo prenežanih delov, bi zapustil v srehi poraženih čuvstvo ponižanja in turo.

pekočo željo po maščevanju, zmagovalca bi pa navdala z nezamponostjo. Tako bi se oba dela, čim se le nekoliko oddahneta in si le deloma zaelita najhujše rane, začela še srditeje pripravljati na novo vojno, militaristična Lremana narodov bi se še mogočno pomnožila na škodo gospodarskih in kulturnih potreb, Evropa bi se izpremenila v nekoliko ogromnih vojaških taborov, ki bi imeli svoje podružnice tudi po zveznih deželah in kolonijah na drugih kontinentih, in že do neznanosti razviti militaristični aparat bi v dolednem času izsilil novo vojno. Tak razvoj, čigar posamezne faze so neprevide, bi pa prav lahko ustvaril situacijo, ki bi utegnila postati amerškemu narodu enako nevarna kakor evropskim.

Resolucija poslanca Meyer Londona išče torej povsem po pravi načela, ki bi omogočila trajen mir s tem, da bi odpravila vzroke nezadovoljnosti in nasprotij, iz katerih se porajajo krvavi konflikti.

V prvi vrsti zahteva resolucija, da se zapuste zasedeni kraji. V tem oziru je Jugoslovanska Socialistična Zveza idealno prizadeta, ker šteje med svojimi člani veliko številno Srbov in sta Srbija in Črnogora, obe srbski deželi, zasedeni od tujih vojsk. Naj bo bodoča njih usoda kakršnakoli — pogoj, da morajo te armade zapustiti okupirane teritorije, bi se morali tudi izpolniti, kar je le tedaj mogoče, da se uredi bodoče razmere diplomatično, ne pa pod pritiskom bajonetov.

V zvezi s tem je druga točka resolucije, ki zahteva, da se osvobodijo podjarmljeni narodi. Ta gramem (pritožba. Op. ur.) zbuja posebno zanimanje Jugoslovanske Socialistične Zveze in zahteva tembolj pojasnila od nas, ker živi velika večina naših rojakov v Evropi v takih razmerah in pod takimi pritiskom, da ne morejo svobodno izražati svojega mnenja brez strahu pred težkimi represalijami.

Narodno vprašanje Jugoslovancev v Evropi je do današnjega dne nerešeno. To dejstvo spada tudi med tiste momente, ki so povzročili sedanjo vojno.

Samosvojni razvoj Jugoslovancev so v preteklosti ustavljali in ustavili razni faktorji. Tekom časa so izgubili svojo neodvisnost na razne načine; najslabšeje posledice pa je imelo ljudstvo, da niso bili vsi skupaj upognjeni pod eno tujo vlado, ampak da jih je usoda razdelila, prisilila pod razna tuja gospodarstva in jih tako ločila, da so za cela stoletja izgubili vsako vzajemno zvezo. Tako so se diferencirali pod tuji vplivi, in namesto enega, se je razvila cela vrsta malih narodov — pod turškim, avstrijskim, ogrskim gospodarstvom. Vladajoče sile so delale na to, da se ne le drug drugemu odtuje, ampak da nastane med njimi tudi sovraštvo.

To obupno stanje, ki je dolgo vsem skupaj grozilo s poginom, se je deloma zboljšalo, ko so nekateri deli na Balkanu dosegli državno neodvisnost. Ideja narodnega edinstva, ki je v minoletem stoletju preobrazila semljevid Evrope, ni mogla iti mimo njih, ne da bi se jih bila doteknila. Med najboljšimi je ni podžigalo le čuvstvo krvnega sorodstva, ampak še bolj praktično spoznanje, da nimajo osamljeni narodni drobci moči za svoj kulturni razvoj in so vsled tega celo na poti splošnem razvoju človeštva, medtem ko bi združeni lahko postali znaten faktor in sodruknik svetovne kulture.

Jugoslovani so sedaj razdeljeni v štiri narodnostne skupine: Srbe, Hrvate, Bolgare in Slovence. Jezikovno se tako neznatno ločijo, da so razlike med dialekti marsikaterega naroda, n. pr. med šleskimi in virtemberškimi Nemci, med beneškimi in sicilskimi Italijani neprimerno znatnejše. Prehod od dialektla do dialektla ali od jezika do jezika, kakor se še sedaj pravi, niso nikjer momentani, ampak polagoma se prelivajo in skoraj nikjer ni mogoče določiti prave meje med enim ali drugim narocjem oziroma "jezikom." Izmed hrvaškega in srbskega jezika je v tem, da rabijo Hrvatje izključno latinsko, Srbi pa večinoma cirilsko pisavo.

Ako bi odločeval sam jezik, bi bilo smatrniti Jugoslovane že danes za en narod z različnimi dialekti, brez obzira na to, da ima vsak teh dialektov svojo literaturo.

Šege, kolikor niso internacionalne, se lokalno ločijo tako kakor med drugimi narodi, razlike pa tudi niso tako intenzivne, da bi se mogla z njimi razlagati ločitev v razne narode.

Mnogo večja in usodnejša od jezikovne je politična razcepjenost Jugoslovancev. V tem oziru je bil sedaj položaj sledeči:

A. Bolgarska je samostojna država, z monarhično obliko pod vlado Ferdinanda koburškega. Del Bolgarov živi v Maceidoniji, kar je dalo bolgarski vladi pretevo, da se je udeležila sedanje vojne proti Srbiji, kateri je pripadal del Maceidonije po zadnji balkanski vojni.

B. Srbi živijo v kraljevini Srbiji, v kraljevini Črni Gori, ki sta bili obe do vojne samostojni. Nadalje prebivajo v Bosni in Hercegovini, kjer tvorijo večino prebivalstva, potem v Dalmaciji, na Hrvatskem, v Slavoniji, kjer so v manjšini napram Hrvatom, ter v nekaterih južnih krajih Ogrske, zlasti v Bački in Banatu, kjer so večelina, najpomešani z Madjari in drugimi plemeni.

C. Hrvatje tvorijo pretežno veliko večino prebivalstva na Hrvatskem, v Slavoniji in v Dalmaciji; enako prebivalstvo pretežno hrvaško v Medjimurju, ki je nekod pripadalo Hrvaški, sedaj pa Ogrski; večino imajo tudi v Istri, medtem ko so v Bosni in Hercegovini v manjšini.

D. Slovenci stanujejo na Kranjskem, južnem Štajerskem, južnem Koroškem, na Gorškem, v severni Istri, v tržaškem teritoriju in deloma v mestu Trstu.

Razni Bolgarske, Srbije in Črnogore žive torej ostali Jugoslovani in avstroogrski monarhiji. Ali tukaj je njih ločitev vsled politične strukture habsburške monarhije še veliko večja kakor med dvema različnima državama. Avstro-Ogrska je dualna monarhija; del Jugoslovancev: Slovenci ter v Istri, Dalmaciji in na otokih živijo v avstroogrski monarhiji. Ali tukaj je Srbija in Hrvatska v prvi deželi žive pod mađarsko vlado, ki se drži, da pripada večina prebivalstva drugim narodnostim (razum omenjenim še Slovakom, Rumunom, Rusinom in Nemcem), s pomočjo skrajno nedemokratske volilne pravice v sedlu. Hrvaška in Slavonija, katerima pripada nominalno, a ne de facto tudi Dalmacija, imata neko avtonomijo, ki je pa praktično skoraj brez vrednosti, ker je imenovanje vladnega glavarja, bana, odvisno od volje ogrske vlade in ker omogoča pramoč Ogrske vsakovrstne kršitve avtonomije. Tako se niti volilna pravica v "avtonomni" deželi ne more demokratizirati proti volji ogrske vlade.

Bosna in Hercegovina imata sodo anektiranih dežel, pogoršano s ljubosunno konkurenco Avstrije in Ogrske, ki vodita tih a trdovraten boj za politično in gospodarsko nadvlado v teh deželah.

Narodno politično je položaj Jugoslovancev v avstro-ogrski monarhiji enak položaju podjarmljenega naroda. V Avstriji prevladuje tendenca germanizacije, na Ogrskem tendenca madjarizacije, Bosni in Hercegovini pa tekmujeta obe struji.

Oficijelno geslo cesarja Franca Jožefa se glasi: "Viribus unitis!" — faktično veljavno pa je geslo "Divide et impera!", ki je vedno označevalo kvintesenco avstrijske notranje politike. Vladajoči krog v habsburški monarhiji štejejo narod proti narodu, favorizirajo navidezno enkrat enega, enkrat drugega, ali vedno le z namenom, da preprečijo sporazum in slogo: svojo moč zajemajo iz boja vseh proti vsem, svojo intelektualno nesposobnost izravnavajo s slabostjo nesložnih narodov.

Mi ne dolžimo ne nemškega, ne madjarskega, ne kateregakoli naroda za nacionalno potlačevanje, ki se vrši v dualni monarhiji. Določeno spoznavamo resnico, da so vsi narodi stiskani in da velja izjema le za tiste klike, ki zaradi osebnih interesov brez obzira na potrebe in koristi naroda služijo vladajočemu sistemu. Ta sistem, četudi nosi krinko ustavnosti, je pa do dna absolutističen; vsa svoboda in avtonomija v Avstriji je le na papirju, v resnici se pa vlada ob Dunavi, v sredi Evrope avtokratsko kakor v kakšni deželi, ki še nikdar ni imela ustave.

Najzgovorneje potrjuje to dejstvo nemoč avstrijskega parla-

menta, katerega cesarsko kraljevsko vlada enostavno odgodi, zaključiti ali pa razpusti, če ne dela po njeni volji. Ta igra se je zadnjih dvajset let nešteto krat ponavljala. Tudi usodnega leta 1914 je bil avstrijski centralni parlament od konce januarja odgođen, s mobilizacijskim ukazom obenem pa zaključen, in ves čas, odkar razsaja vojna po Evropi, je Avstrija edina država, katere parlament ni zboroval niti eno turo.

Sedanja vojna, za katero je Avstrija z znanim ultimatom storila prve korake, se vodi po volji dvora in dvorske vojne stranke, pa proti volji avstrijskih narodov. Pravico imamo reči, da ne bi bila nikdar Srbiji napovedana vojna, če bi bil smel parlament odločiti o tem usodepolnem vprašanju, kajti že ob času balkanske vojne, ko je zunanji minister Berehtold očitno ustvarjal umetne krize in iskal pretevo za konflikt, je parlament protestiral proti tej politiki in obojal vojno, izrecno tudi vojno proti Srbiji. Le absolutizem habsburške monarhije je omogočil ta napad.

Kakor se je pogostoma povdajala žalostna usoda Poljakov, ki so prisiljeni, da se bojujejo drug proti drugemu, tako se nam kaže enaka pretresljiva tragedija na Balkanu, kjer se mora Jugoslovanci bojevati proti Jugoslovanci, kjer je n. pr. marsikaterega Srba iz Srbije morda ubila krogla Srba iz Avstrije.

Če so se v Srbiji odigrali prizori, o katerih je pisalo časopisje, da je moralo najtrše srec vztrepetati, in če je Srbija enaka dežela, katero so opustošili potresi in vulkani, je v avstrijskih jugoslovanskih deželah položaj skoraj enak. Takoj z napovedjo vojne so bile v teh deželah ustavljene vse ustavne pravice, uvedena so bila vojaška sodišča in preki sod, časopisje je bilo postavljeno pod preventivno cenzuro, priobčevati je moralo članke in poročila, spisana in doposlana od policije, vse ječe so se prilagodile in druga poslopja so se adaptirala za ječe, v katero so stlačili "politične osumljenca", povsem nepolitična, kulturna, n. pr. literarna društva so bila zapuščena, iz srbskih krajev so se morali prebivalci po silii seliti, knjvnikov pa ni bilo dovolj, da bi ogryljali grozno delo tajne, absolutistične in šovinistične justicie, ki je dala v jugoslovanskih deželah pobešati in postreljati hekatombo "političnih zločincev."

Dobro vedoči, da so v gospodarskih razmerah glavni motorji socialnega življenja in razvoja v mejah posamezne dežele in med deželami, vendar ne moremo biti slepi za nacionalni moment, ki posega s svojo prirojeno in podedovano silo globoko v strukturo človeške družbe. Trajnost miru, ki mora slediti sedanji vojni, je res, kakor povdajata resolucija čast. reprezentantna Meyer Londona, odvisna tudi od ureditve aseionalnih vprašanj.

Dosedanji položaj Jugoslovancev je bil neznosen, in nerešeno jugoslovansko vprašanje igra med motivi sedanje vojne veliko vlogo. Naši somišljeniki v Evropi, jugoslovanski socialisti, so na svojih zborih vprčo delavske Internacionalne upozorjali na nevarnost latentnega problema in so sporazumno s socialisti drugih narodov na Avstro-Ogrskem in Balkanu iskali rešitev brez krvavega konflikta.

Avstrijska socialna demokracija, v kateri so bile združene socialistične stranke vseh narodov, je na svojem kongresu v Bernu leta 1899. sprejela narodnostni program, katerem pravi:

"Ker ovirajo in onemogočajo nacionalne homatije v Avstriji vsak političen napredek in ves kulturni razvoj narodov, ker je iskati vzrok teh homatij v prvi vrsti v zaostalosti naših javnih tedrb in ker je nadaljevanje teh sporov zlasti eno tistih sredstev, s katerimi si zavarujejo vladajoči rezrdi svoje gospodarstvo in ovirajo resnične narodne interese v vsakem krepkem izražanju,

izjavlja kongres: Končna ureditev narodnega in jezikovnega vprašanja v Avstriji v zmislu enakih pravic in enakopravnosti in razuma je predvsem kulturna zahteva in leži torej v življenjskem interesu proletariata: mogoča je le v resnično demokratski skupnosti, ki je utemeljena na splošni, enaki in direktni volilni pravici, iz katere so vsi podobni privilegiji v državi in deželi odstranjeni . . .

govjitev in razvoj nacionalne samolastnosti vseh narodov v Avstriji je le mogoča na podlagi enake pravice in izogibajoč se vsakega zatiranja, zato je treba odstraniti vsak državni birokratični centralizem kakor tudi fevdalne privilegije dežel.

Pod temi pogoji, pa tudi le pod temi bo mogoče postaviti v Avstriji na mesto nacionalnih preprirov nacionalen red, in sicer ob priznanju sledečih vodilnih načel:

1. Avstrija se mora izpremeniti v demokratsko narodno zvezno državo . . .

Nadaljne točke te resolucije opisujejo podrobno strukturo, ki naj bi jo država dobila na podlagi zahtevane narodne avtonomije.

Resolucija zaključuje s sledečimi stavki:

"Kongres slovesno izjavlja, da priznava pravico vsakega naroda do narodne eksistence in do narodnega razvoja, da pa si morejo narodi priboriti vsak napredek svoje kulture le v tesni solidarnosti, ne v malenkostnih medsebojnih preprih, da mora zlasti delavski razred vseh jezikov v interesu vsakega posameznega naroda in v interesu splošnosti vztrajati v mednarodni bojni skupnosti in v pobratimstvu ter voditi svoj politični in strokovni boj v trdni enotnosti."

Jugoslovanska soc. demokracija je ta temeljna načela, ki so bila izrečena z njenim sodelovanjem, odobrila, pa se je na njih podlagi dalje bavila s problemi, ki se tičejo specialno Jugoslovanstva. Plemena, ki jih imenujemo jugoslovanska, so materija namenjena po prepričanju najznamenitijših etnologov, lingvistov, sociologov, med njimi tudi Karla Marxa, da se razvije iz njih enoten narod. Če ne bi bile umetne ločitve, namenoma podžigani partikularistični in verski boji ovirali razvoja zavesti ter spoznanja kulture, zgodovinske in socialne potrebe, bi že bili enoten narod. V dosedanjih razmerah so bili le trske naroda, s katerimi so despoti kurili svoje ognje:

Resolucija avstrijske socialne demokracije ni mogla izreči nič resničnejšega, kakor da ovirajo nacionalne homatije, izvirajoče in nerešene nacionalnega vprašanja, vsak kulturni napredek narodov. In nihče ni tega bridkeje občutil kakor Jugoslovani. Njih prirojeni intelekt ni slabši od onega drugih evropskih narodov. Med njimi kako med drugimi narodi so se rodili veliki umovi, državniki, znanstveniki, tehnik, literati, umetniki. Delavni so, ukajeljni in sposobni za nauk. Ali avstrijska oficijelna politika, živča od zakrinkanega absolutizma, ki je igrala kocke z narodi in izigravala enega proti drugemu, je zgradila barikado pred kulturnim razvojem Jugoslovancev. Davčni denar je služil nenasitnim militarističnim zahtevam, za šolstvo, za kulturne namene sploh ga je bilo vedno premalo. In nenaravna dualistična struktura je porajala prave absurdnosti na polju; ker je med Avstrijo in Ogrsko politična meja, ni mogel n. pr. Hrvat iz Avstrije študirati na hrvaški univerzi v Zagrebu, kajti avstrijske oblasti mu niso priznale izpitov, in niti nostrificirati jih ni mogel v Avstriji. Ker pa tukaj sploh ni jugoslovanskega učilišča, mu ni ostalo nič drugega, kakor zapisati se na nemško fakulteto, ali pa, če mu sredstva niso dopuščala, odreči se akademskemu študiju.

Politične, gospodarske in kulturne razmere so vedno neločljive. Zato je skoraj normalno, da so bile jugoslovanske dežele gospodarsko zanemarjene, po drugi strani pa izkoriščane kakor osvobojene prekmorske kolonije v minolih stoletjih. Da je bilo to mogoče, je pa morala biti potlačena vsaka politična svoboda, in Hrvatska s Slavonijo je klasičen vzled političnega licemerstva, ki maha po zraku z zastavo svobode, nogo pa tičeji svobodi na tilnik.

Hrvaška s Slavonijo ima na papirju politično avtonomijo. Ali ta avtonomija je bila vedno farsa. Hrvati so bili božani, ko so v svoji zaslepljenosti leta 1848—49. pod banom Jelaićem reševali habsburško dinastijo proti revolucionarnim Dunajčanom in Madjari; ko je bila revolucija — s pomočjo carskih armad — v krvi zadušena, so pa dobili — po bridko sarkastičnih besedah zgodovinarja — za nagrado to, kar so dobili Madjari za kazen: Najtemnejši absolutizem.

Kljub vsem poznejšim formam ustavnosti in avtonomije je ostal ta absolutizem živ do današnjega dne. Če je postala opozicija proti njemu premočna, je enostavno odvrnel krinko in se pokazal v popolni nagoti. Tako je bila šele pred par leti, ko ni mogel tedanji ban Tomašić pri volitvah kljub vsemu pritisku dobiti dovolj pohlevne večine v saboru, konstitucija popolnoma suspendirana, tiskovna, zborovalna; združevalna pravica odpravljena, avtonomija mest nadomeščena s policijskimi komisarji, krvnik v permanenci etabliran, novi ban Čuvaj pa imenovan za kraljevskega komisarja z neomejenimi avtokratskimi pravicami.

Pred dunajskim sodiščem in v avstrijskem parlamentu se je dokazalo, da so se senzacionalni veleizdajniški procesi umetno fabricirali in da so se v ta namen s pomočjo oficijelne avstrijske diplomacije falsificirali dokumenti.

Grozeča politika Avstrije in omejenost razmer v mali državi je ustvarjala tudi v balkanskih deželah neznanostno stanje. Pretežno agrikulturna Srbija je bila dolgo odvisna od izvoza svojih produktov v Avstrijo. Na drugi strani je bil v Srbiji kakor sploh na Balkanu ugoden trg za avstrijsko industrijo. Toda avstrijski vladajoči krogji se niso ozirali niti na interese Srbije, niti na interese svojega prebivalstva. Vsiljevali so Srbiji trgovske pogodbe, za oba dela enako škodljive, in spravljali s tem Srbijo v večjo in večjo gospodarsko odvisnost. Za to tiho, nespametno trgovsko vojno je prečal militarizem. Strah pred avstrijsko agresivnostjo je pehal tudi Srbijo v naročje oboroževanja, čigar stroške je mala dežela posebno težko prenašala. Neugodne kupčijske razmere so izpodkopavale blagostanje v deželi. Brezneča gospodarska odvisnost je ustvarjala željo po osvoboditvi, po izhodu na morje. Neprijazna politika Avstrije je povečavala antagonizem na obeh straneh in držala nacionalni ponos in — nacionalni fanatizem. Tudi tukaj se je živelo kakor na vulkanu in nedoločeno pričakovanje izbruha je jezalo kakor mora na deželi in oviralo blaginjo in napredek naroda.

Toda čemu detaljno razlaganje? Velikanski pritok jugoslovanskih priseljencev v Zedinjenih državah pred vojno je zgovoren dokaz, da so gospodarske, politične in kulturne razmere v tistih deželah neznanostne. Saj morajo zaradi odtonnega protikulturnega sistema ti naseljeni večinoma tudi tukaj sprejeti slabša dela, ki jih ne bi mikala čez ocean, če bi bile politične, gospodarske in kulturne metode tam demokratske, ljudstvu prijazne, in gospodarsko ugodne.

Ohranitev dosedanjih razmer bi torej evidentno ugrožala tudi novi mir, in kdorkoli bo pri sklepanju pakta imel vpliva in rešno željo, da se ne odloži orožje le za kratek oddihljaj, bo moral pomagati, da se uredi nacionalne razmere kakor drugod po Evropi, tako tudi v deželah Jugoslovancev.

Iz praktičnih in idealnih, iz gospodarskih in političnih, iz kulturnih in socialnih razlogov, iz naravnega egoizma, ki romeni voljo za obstanek, in iz želje, da postanejo sposobni sodrukniki pri delu za splošno kulturo solidarnega človeštva, streme Jugoslovani po zedinjenju. Najboljše obliko bi dobila ta združitev v demokratski jugoslovanski republiki, v kateri bi doslej ločena plemena imela avtonomijo in bi bilo njih razvojnemu delu prepučeno, da najdejo forme še tesnejše spojitve. V ozirom na mnogokrat slovesno izrečena načela naših somišljenikov na Balkanu smemo izreči, da bi bil drugi cilj združitve te republike z ostalimi balkanskimi narodi, včevrti avtonomno Maceidonijo, v republičansko demokratsko federacijo. Dalje preko tega pa naj bi ta federacija postala član Zedinjenih držav evropskih.

Nemogoče se nam zdi, da bi se sklepal mir po sedanji krvavo grandiozni groteski brez sodelovanja tako velike in važne, v svetovni solidarnosti interesirane nevtalne sile, kakor so Zedinjene države. In če tudi vemo, da so posebnosti, ki jih bo obsegal mirovni pakt, odvisne od mnogih faktorjev, na katere nimamo vpliva, se vendar usojamo prositi kongres Zedinjenih držav, da vzame to načelno izjavo na znanje in se, če pride praktična prilika za to,

injo, kolikor bodo le razne... Ker ne morejo Juani v Evropi svobodno go...

slabiči z ribjim plenom na hrbtih. Vsem je bila opaziti neka prita...

vidni duh je le navadna sleparija. Prepovedovali so nam piti prosto...

je obstal na koncu palice, ki je bila pritrjena napočet ob vrhu kola...

govorečo papigo, ki niso živele v mrzlem Mendralskem gorovju in...

UREDNIŠTVN DOPOSLANE KNJIGE IN MESEČNIKI. Čas, mesečnik za pouk, izobražbo...

za črnih vekov.

Spisal Monte Carlo.

je božanstvo? Kako se beama ob seli vidi? Hočeš nora...

se tudi nekoliko očedili, roke in noge okopali, ker vže v oni dobi...

— Ker me nikoli ni dobil doma, ker sem moral delati zase, da se...

— Jaz sem tukaj! Vaš bog Kajrakadaj! Ljudstvo je trepetalo, modrovalo...

Razpis uredniške službe.

Gl. upravni odbor razpisuje službo za drugega urednika pri...

Tozadevne ponudbe se lahko pošljejo vsakemu članu gl. upravnega...

PIRUHE za vaselo Velikonoč

podiljajo rojaki najraje v denarji

Table with exchange rates for various currencies and goods, including 'Za 80c - 5 kron' and 'Za 15.30 - 110 kron'.

AMERIKANSKI SLOVENSKO bančni oddelček, 1006 N. Chicago St., Joliet, Illinois.

38 odstotkov več dobička.

Tako se glasi poročilo poljedelskega departementa Zdrusnihdržav o kmetijskih pridelkih...

GORENJEM WISCONSINU, V "DOMOVINI DETELJE".

To zemljo vam prodamo po zelo nizki ceni ali veliko ceneje, kakor bi morali plačati...

Edward Hines Farm Land Co.

J. STONICH in J. GESCHEL (Slovenski oddelček) 2622 SOUTH HOMAN AVENUE CHICAGO, ILLINOIS

Isto noč še dolgo niso mogli zaspati v selu, vcnomer jim je brenčal po ušesih svarilni božji glas.

Prva-Druga Narodna Banka USTANOV. LETO 1852. KAPITAL IN PREBITEK NAD \$5,000,000.00.

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA V PITTSBURGHU, PA. Pošilja sedaj z garancijo 100 Kron za \$13.50

je izmišljena bitja začela kriti in pridobivati nove pri-

Vsaj soditi je bilo da niso bile nič manjše kot dva kokošja jajca. Sploh bi rekel, da je bil oni mali-

Vsi navzoči so bili do cela parjeni in vsak je sebe imel za največjega grešnika. S solznimi v očeh so obljubili pokoro bogu in...

NAS LASTNI DOM.

Corner Fifth & Wood Sts., Pittsburgh, Pa.

Privatni bankir Henry J. Schnitzer, 141, Washington St. New York, sprejme slovenskega mladeniča v službo, ki je zmožen slovenske korespondence. Prošnjo naj pošlje lastnoročno spisano v slovenskem jeziku. Glavni zahtevi sta poštenost in dober značaj. Znanje angleščine ni potrebno.

S premogovnega polja. V državah So Dakota, Minnesota in Montana primanjkuje premoža. temu so krivi viharji s sneženimi zameti, ki ovtirajo železniški promet, in pomanjkanje železniških voz.

Baroni trdega premoža so dobre volje in si veselja manejo roke. Veliki hribi premoža, ki so bili odklonjeni valed slabe kakovosti, se znižujejo. Zdaj gre ta premož v denar.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA. Cenjeni bratje tajniki in sestre tajnice, kakor tudi posamezni člani in naročniki, naj blagovoljivo pošljite vse spremembe naslovov članov in članic, kakor tudi naslove novo sprejetih članov in članic in ravnotako imena in naslove izobčenih, črtanih in odstopenih članov in članic, upravištvu "Glasila," da se naslovnik pravilno uredi in ne bo pozneje neprebnega zabavljanja. Blagovolite to upoštevati.

NAZNANILO.

Vsem cenjenim slovenskim družtvom in vsem našim odjemalcem, želimo tem potom naznaniti, da bomo še nadalje vestno in točno postregli vsem odjemalcem ravnotako kot smo do sedaj. To želimo naznaniti valed tega, ker mogoče bo kateri mislil, da bode naša dobro poznana tvrdka z regalijami, slovenskimi trakovi, kapami in zastavami valed smrti g. Emila Bachmana prenehala s poslovanjem, zatoraj želimo s tem obvestiti vse naše odjemalce, da jim bomo ravnotako dobro in točno postregli še v bodoče. Upamo tudi in spelliramo, da nam ostanejo naši odjemalci še naprej naklonjeni. Najuljudnejše se Vam priporočajo:

OTROCI IN SOPROGA, BACHMAN. (Advertisement.)

OSLABŠANA KRI.

Zelo dobro znan fakt je, da kri igra eno najvažnejših ulog v sestavi človeškega telesa, torej valed tega se nam zdi potrebno, da vsakteri najstrožje pazi na to, da se ne pokvari. To se lahko vrši s tem, da se vzdrži prebavni del telesa čist in močan. Kakor hitro se opazi najmanjši nered, rabi naj se Trinerjevo ameriško prebavno grenko vino. Na primer proti izgubi slasti do jedil, smradljivemu izdihanju, vetrovom-ujedi, zaprtnici; nikar ne zanemarite znamenj teh bolezni. Ta zmes, ki vam jo nudimo tu, bode vzdržala vaše prebavne organe čiste in to je podlaga za čisto in dobro kri. To zdravilo je tudi zelo priporočljivo v boleznih želodeca in žrev, nervoze, in bolezni, ki nastanejo valed zaprtice. Cena je \$1.00. V lekarnah. Jos. Tringer, izdelovalec, 1333-1339 So. Ashland, Ave., Chicago, Ill.

Za hitro od pomoč bolečin v mišicah in sklepih, nadržite se s Triner's Liniment. (Advertisement.)

ČAS.

Edina Slovenska revija izhaja mesečno na 36 straneh in velja za vse leto \$1. — Čas, 2711 S. Millard Ave, Chicago, Ill.

VSAKEMU KORISTNO.

Za \$1.00 naredim vsakemu 100 pol pisalnega papirja in 100 kuvert s vašim tiskanim imenom in naslovom; pišite po vzorec. Pošljem ga prosto.

MIKE ČEBAŠEK, Box 148, VAN VOORHIS, PA.

Proletarec

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati pravo sliko socializma. Naročnina znaša \$2.00 na leto, \$1.00 za pol leta. Naslov: **PROLETAREC** 4008 W. 31st St. CHICAGO, ILLINOIS.

FARMA NA PRODAJ.

Proda se 40 akrov obsežna farma, dobra zemlja in ugodna prilika, le 1 1/2 milje do železniške postaje. 30 akrov je izčiščenega in posejana je detelja in trava, 10 akrov je pa gojzda. Nova liška, spodaj je sezidana klet, hlevi, senik in druga potrebna poslopja so dobro vrejena. Pred hišo je vrt posajen s sadnim drevjem. Proda se tudi 10 glav goveje živine, 1 konj, 1 stara svinja, 20 kokoši, 2 voza, sani, 10 ton sena, 1000 čevljev lesa, stroj za smetano, šivalni stroj in sploh vse pohištvo je na prodaj. Cena vsemu skupaj je \$2.600.00. Plačati takoj pri nakupu je treba le \$1.000, za drugo pa počakam po dogovoru. Za natančnejša pojasnila pišite lastniku posestva.

M. A. KLEMENCHICH, Willard, Wis. (Clark County). (Advertisement.)

"POUK V ANGLEŠČINI"

Prva in edina Slovenska korespondenčna šola. Podučuje angleščino potom dopisovanja, po največji in lahke učni metodi, od tih do šest mesecev. Rojaki pišite na brezplačna pojamila na Slovenska Correspondence School 6119 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Ne prezrite tega!

Prodajam Columbia grafofone, ter slovenske in drugojezične plošče. Iste tako ure, veržile, ter raznovrstno zlatino in srebrnino. Člane in članice S. N. P. J. opozarjam posebno na lišno izdelane prstane in obeske z znakom S. N. P. J. Pišite po cenik. **ANTON J. TERBOVEC,** P. O. Box 1, Clevela, Ill.

Izvirno potrdilo (ORIGINAL RECEIPT)

ki nam ga pošlje poštni urad iz starega kraja, pričr vsakemu, da je denar, poslan naslovniku, bil izplačan. Potrdilo je podpisano od osebe, ki ste ji poslali denar in ko ga mi dobimo sem, ga hranimo za to, da se lahko vsak pošiljalec sam prepriča o prejemu poslane vsote.

Cene po dnevnem kurzu.

ZA DENAR JAMČIMO VSAKEM SLUČAJU!
Prebitok in glavica \$669,672.99. Hranilno uloga \$4,687,208.83
Pišite nam v vašem materinskem jeziku na

KASPAR STATE BANK
1900 BLUE ISLAND AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS.

VAŽNO ZA AVSTRIJCE!

Avstrijske krone, ki so bile pred vojno 20 1/4 centa, so sedaj valed majhnega izvoza avstrijskih izdelkov v Združene države precej ceneje. V Avstriji imajo pa še vedno isto vrednost. **NAŠA TVRDKA PONUJA VAM PRILOŽNOST, DA KUPITE SEDAJ ZA SAMO**

\$125.00 za 1000 Kron

OD 5 1/2% AVSTRIJSKEGA VOJNEGA POSOJILA, ALI PA V MANJŠIH ZNESKIH PO \$13.00 ZA VSAKIH 100K.

Obresti teko od dneva, ko se denar vplača v New Yorku. **NA VSAKO AVSTRIJSKO VOJNO POSOJILO, KI JE KUP-LJENO PRI NAS, POSODIMO VSAKI ČAS**

70%
TRŽNE VREDNOSTI.

Natančnejša pojasnila damo radi volje. Na vprašanja v slovenskem jeziku bomo slovensko odgovorili.

ZIMMERMANN & FORSHAY
člani New York Stock Exchange.
Oddelek K. NEW YORK 9-11 Wall St.

320 AKROV HOMESTEAD

Ali ste še pomislili, da imate s SVOJIM PRVIM DRŽAVLJAN-SKIM PAPIRJEM ravnotako pravico pridobiti v južnem Colorado 320 akrov državne zemlje, kakor s drugim papirjem?

Zemlja leži samo 2 do 5 milj od železniške postaje, polja, šole in trgovine, v bližini velikih mest in rudnikov, kjer se Vam nudi prilika, dobiti v prostem času delo. Zemlja je čista, črna prst in najboljša za pšenico, ri, koruzo, krompir, vsakovrstne sadje in vinako trto. Dobra, zdrava voda se nahaja 15 do 30 črevljev globoko. V bližini je dovolj lesa za ograje, stavbe in za kurjavo.

Sedaj se nudi EDINA IN EADNJA PRILOŽNOST za revnega delavca, da si pridobi lepo farmo in postane samostojen. Ne obotavljajte se pa in ne gubite časa, ker to je edina prilika, ko je na razpolago državna zemlja za majhen denar, in ko bo ta polja, je ne boste mogli dobiti drugoče, kakor da plačate samo visoke cene. **SEDAJ ZNAŠAJO VSI STROŠKI, TO JE ZA NASELITEV, URADNO VKNJIŽBO IN MERJENJE, SAMO**

\$185.00

Ta svota mora biti plačana takoj, toda s tem je pa tudi še vse plačano in nimate nečesar drugega plačati. Opraviti imate s pošteno tvrdko, katero namen je, pomagati revšem do samostojnosti. Ako pišete, prilohite znaniko na odgovor, vendar pa je najbolje, da pridete takoj osebno.

FRANK CHANCHER CO.
ROOM 2, 1624 CURTIS ST., DENVER, COLO.

Zastonj

KRASEN STENSKI MOLEKAR ZA LETO 1916.

z vsako statuljo Partola, ali drugih zdravil iz svetovno znane lekárne PARTOS.

- Partola za čistenje krvi in želodeca \$1.00
- Parto-Glory za boleznj živcev 1.00
- Partocough zoper kašelj... 1.00
- Partocura zoper glavobol. 1.00
- Rheuma balsam and powder zoper revmatizem 2.00
- Triplets št. 1 za akutni triper 2.00
- Triplets št. 2 za kronični tri-per 2.00
- Triplets št. 3 zoper polneicjo 2.00
- Triplets št. 4 zoper beli tok 2.00
- Partolisquits zoper sifilis .. 4.00

Obširna knjiga "Pot k zdravju" se pošlje vsakemu brezplačno. Pisma naslavljajte na:

The Partos Pharmacy
160 — 2nd Ave. New York, N. Y.

PRODAJAM

BELO VINO SODŔEK PO.....\$25.00
RUDEČO VINO SODŔEK PO.....\$25.00
TRŔPINOVO ŠGANJE, GAL...\$ 2.50

Nasolh je prilohiti gotovi denar ali poštno naknadno. Z valsepostovanjem **A. W. EMERICH** vrška trgovina in distilacija šganja, 18905 St. Clair Ave., Collinwood Sta., CLEVELAND, OHIO.

VELIKI SLOVENSKO - ANGLEŠKI TOLMAČ Knjiga obsega poleg slov-angl. slovnice, slov-angl. razgovore za vsakdajno potrebo, navodilo za angleško pisanje, splovanje angleških pism in kako se postane ameriškanski državljan. Vrhu tega ima knjiga desdaj največi slov-angl. in angl. slovar.

To je najboljša in najbolj popolna knjiga za pridenje angleščine in ne bi smelo biti slovenskega naseljenca ki bi to knjige ne imel.

Knjiga trdo in okusno v platnu vezana (430 strani), velja \$2.00 in je dobiti pri **V. J. Kubelka,** 538 W. 145th St., New York, N. Y. Pišite po cenik slovenskih knjig

Unijsko smedko najfinojše kakovosti z znakom S.N.P.J.

Ivoje vrst po 5 in 10c — izdelaje po primarne nihi cenj 1.5% od stranske svote gre v rezervni fond S. N. P. J. Pismo na naročila se vrstuje točno po C. O. D. Naredi se na manj kot 1000 smedk po 5c ali 500 po 10c. Podpirajte domače in bratske podjetje! Vprašajte za cenik!

John Breskvar
5128 St. Clair Ave. N. E., Cleveland, O.

Dr. Richter's Pain Expeller za revmatizem, boletine, za boletine otrplosti, sklopov in mišic. Pravi se dobi le v savitku, kot vam tako ta slika. Ne vnamite ga, ako nima na savitku naše tršne znamke s šifro. 35 in 50 centov v vsak lekarnah, ali pa naredite si naročnost od **F. Ad. Richter & Co.** 74-80 Washington Street, New York, N. Y.

Emil Bachman
2107 So. Hamlin ave., Chicago, Ill.

Največja slovenska tiskarna na STAVR BREGALJE, ŠNAKER, KAPR, FRODAT' NA v Ameriki. Pišite po naš veliki cenik, ki je v vsak slovenskih pošiljkah.

James F. Stepina, predsednik. Christian R. Walleck, I. podpreda. Emanuel Beranek, II. podpreda. Adolph J. Krasa, blagajnik. **AMERICAN STATE BANK** 1825-27 Blue Island Ave., blino 18-ste ulice. CHICAGO, ILL.

Glavnica in prebitok \$500,000.00

ODPRTO: Pondeljek in v četrtek do 8 1/2 zvečer, vsa druge dneve pa do 5 1/2 popoldan.

POZOR! Radi nestalnosti cen kronske vrednosti nam je nemogoče odrediti stalno ceno. Pošiljali bodemo denar še nadalje po najnižjih cenah tekoče vrednosti kron. Uprašajte, ali nam pa pišite za ceno.

Pošiljamo denar v stari kraj in jamčimo, da se pošteno izplača ali pa Vam vrne. Direktor zveza s Prvo Hrvatsko hranilnico in posejilnico v Zagrebu in njenimi podružnicami. Pošiljamo denar vojnim vjetnikom v Srbijo, Busijo, Angleška in Francosko. Govorimo vse slovenske jezike.

POZOR! Kadar se nahajate v gostilni,

3 pristne pišče zdravilne. zahtevajte vedno dobre, zdrave in pristne pišče, ki se sijo na steklenici napis imported, in to so A. Horwata Importirani Brinjevac, Silivovec, Tropinovec, Grenko V. no in Kranjski Grenček. Moja tvrdka je prva in edina samostojna, ki importira šganje pojače in zelišča naravnost iz Kranjskega. Rojaki, zapomnite si, da je A. Horwata Grenko V. no napravljeno iz najboljšega californijskega rudečega vina in iz najzdravejših zelišč ter sadkrijuje vse druge pišče to vrste za slovensko zdravje. Ravno tako Kranjski Grenček. Posebno ako pijete slabe šganje, ne bo nikdar škodovalo, če denete polovico tega grenčeca vsem.

A HORWAT, 1827 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Ako živite v Chicago obišcite Bernardovo Vinarno

Jos. Bernard
1903 Blue Island Ave. CHICAGO, ILL.

Ako živite izven Chicago in si želite naročiti vino, šganje ali whisky pišite po naš cenik (katalog). Posebno: Pravi "Troters Eye", silivovec i t. d. hrne in belo domače in importirano vino. Pišite slovensko.

Jos. Bernard
Dept. Z. 1903 Blue Island Ave., CHICAGO, ILL.

Frank Stonich

brat starijev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim rojakom izven Amerike. Kadar potrebujete ali kupujete zlatnino s. pr. ure, veržile, prstane, broške itd., se obrnite name, ker bodeše dobili blago prve vrste. **VEN GARANTIRANO!** V zalogi imam zrna, prstane, privezke, broške raznih jednot in svec. **FRANK STONICH** 7 W. Madison St., Saving Bank Bldg., Room 608, CHICAGO, ILLINOIS.

Edina Slovenska Tvrdka
Zastave, regalije, znake, kape, pečate, in vse potrebitine za društ. in jed. Delo prve vrste. Cene niske. Slovenske cenike pošiljamo zastonj. **F. KERŽE, 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna v Ameriki je
NARODNA TISKARNA
2146-48-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. "GLASILO" se tiska v naši tiskarni.